

... VE DEĞİRMEN DÖNERDİ

(Oyun : 3 Perde, 7 Tablo)

319

KİŞİLER

AZAT

KUŞAT

DOKTOR

ÜSTAT

SERAP

SÜLEYMAN

HÜRREM

FAHRÜNNİSA

MİHRÜNNİSA

FASİT

BİRİNCİ PERDE

BİRİNCİ TABLO

DEKOR: Küşat'ın Atölyesi. Sağda yatak odasına, solda girişe açılan birer kapı. Ortada perdeleri indirilmiş büyükçe bir pencere. Pencerenin tam altında bir sedir. Sağında kitap rafları, solunda yerde tablolar. Dipte bir sehpa, üstü örtülü. Odada eski bir koltuk, iskemleler. Dışarda gece ve yağmur.

Üstat uzun beyaz saçlı, yakışıklı, giyim özentili, elli beş yaşlarında, gerektiği vakit sestinin tonuna yapma bir beyecan katabilen, gerektiği vakit kendisi ile konuştuğu kişi arasına soğuk bir uzaklık koyabilen, malın gözü bir tiptir. Görünüşe göre sanatçı olamaz. Olsa olsa eleştirilen, öğretmen, ya da bilirkşi.

Azat, esmer, cana yakın, sevimliliği biraz da başarılarından gelen genç bir ressam. Elbet, dağınık saçlı ve kadife ceketli. Olacak artık o kadar.

Süleyman'a gelince, dazlak başlı, kırmızı yüzlü, hafif budala, oldukça iyi yürekli altmış beş yaşlarında bir adam. Üzüntü onu biraz daha afallatmış, çökertmiş.

Perde açıldığında Azat'la, Üstat yatak odasının kapısından, içeryi dñlerler. Azat bir of çeker, odayı aşağı yukarı arşınlamaya başlar.

AZAT — İnanamıyor insan..

ÜSTAT — İnanılacak gibi değil ki.

AZAT — Yapmayacaktı bunu, yapmayacaktı.
 ÜSTAT — Hakkı da yoktu ayrıca. Toplumla karşı.
 AZAT — İnsan düşünüyor da.
 ÜSTAT — Demek öyle demiş meyhaneden çıkarken.
 AZAT — Evet öyle demiş.
 SÜLEYMAN — Ne demiş yahu, bana da anlatsanıza...
 AZAT — "İşte geldik gidiyoruz" demiş.
 ÜSTAT — Dudağında o acı gülümsemesi ile.
 AZAT — "İşte geldik gidiyoruz, şen olasin Halep şehri" demiş.
 ÜSTAT — Kör parmağım gözüne, bundan açık konuşamazdı.
 AZAT — Ve biz sersemeler.
 ÜSTAT — Henüz hayatının baharında...
 AZAT — Nasıl da anlamadım.
 ÜSTAT — ... daha kendisinden pek çok şeyler beklediği bir çağda.
 SÜLEYMAN — (Gidip yatak odası kapısından bakarak) Durum bu kadar fena mı? Hiç ümit yok mu?
 ÜSTAT — (Onunla ilgili bile değildir.) İğreniyorum vallahi insanlığımından.
 SÜLEYMAN — Estağfurullah.
 ÜSTAT — Yo yo böyle, ne yazık ki böyle, bir de icraya verdiğimi düşündükçe. (Kendinden iğrenir gibi başını sallar.) Ne bayağılık.
 SÜLEYMAN — Madem borcu vardı, öderdim, bildirseydiniz.
 ÜSTAT — Buna karşılık tablolarını bırakmış bana. (Gidip sedrin yanındaki tablolara bakarak) Utandırıcı bir karşılık.
 AZAT — (Önleyemediği bir gülümseme ile) Belki de öç almak içindir gider ayak.
 ÜSTAT — Ya siz? Hakaret davasına kalkmıştınız.
 AZAT — İnsan o mektubu alınca...
 SÜLEYMAN — Mektup mu yazmış size?
 AZAT — (Mektubu çıkarıp verir.) Buyurun, okuyun.

SÜLEYMAN — Yüreğim dayanamaz, okuyamam.
 ÜSTAT — Öyle dokunaklı bir şey değil. (Çenesi ile Azat'ı gösterip) Ağız dolusu sövüyor beye.
 AZAT — Sade bana mı, zatı âlinize de...
 SÜLEYMAN — (Satırlara bir göz gezdirip) Sarhoş mu idi acaba bunları yazarken...
 ÜSTAT — (Mektubu onun elinden alıp koklayarak) Sanmam. Gider ayak bir boşalma ihtiyacı.
 SÜLEYMAN — Herkese yazıp çizmiş de bir bize yazmamış. Ailesine. Ne demeli?
 ÜSTAT — Bununla beraber ben öfkemini haklı buluyorum.
 AZAT — İnsan dünyadan biraz daha kibarca ayrılabilir.
 ÜSTAT — Demeyin öyle, anlaşılmayan sanatçının asil öfkesi.
 AZAT — Anlıyorum ama yine de.
 ÜSTAT — (Büyük bir gerçek bulmuş gibi) Biz insanlar çok aşağılık yaratıklarız dostum.
 SÜLEYMAN — Bunu demin söylemiştiniz. Dönüp dönüp aynı yere geliyorsunuz. Hadi yine baştan.
 ÜSTAT — Ben kederimden ne söylediğimin farkında mıyım?

(Telefon zili)

SÜLEYMAN — (Bunu kapı zili sanmıştır.) Cankurtaran geldi galiba.
 AZAT — Hayır telefon. (Telefonu açar.) Alo, evet. Küşat'ın atölyesi. (Odadakilere) Akademi müdürü. (Telefona) Maalesef üstadım. Evet... bu gece... bilinmiyor. Karısı ile doktor başucunda. Cankurtaran bekliyoruz, ama ümit yok gibi. Nasıl? Öyle mi diyor size?
 SÜLEYMAN — Onlara da mı yazmış yoksa?
 AZAT — (Başı ile evet işareti yapar, telefona) İskelet mi dediniz? Ha evet... anladım efendim. Elbet...

elbet... Töreni ilan eder artık ailesi, Sağ olun üstadım. Sizin de efendim.

ÜSTAT — *(Kapatma ben de konuşacağım diye işaret etmiştir. Azat bırakınca o alır.)* Alo!

AZAT — *(Süleyman'a)* Töreni soruyorlar.

SÜLEYMAN — Daha ölmeden mi?

ÜSTAT — *(Telefona)* Merhaba kardeşim, ben de buradayım tabii. Ne kadar sarsıldığımı anlatamam. Çok yazık oldu. Çoooook. Hepinizin yaşlı gözlerinizden öperim.

SÜLEYMAN — *(Gözleri yaşarmıştır.)* Kader, tecelli ne demeli? *(Azat'a)* Bir iskelet lafı oldu demin yanlış duymadımsa.

AZAT — Akademiye bağışlamış da iskeletini. Tam Küşatça bir jest. Biraz çocukça ama içten.

SÜLEYMAN — Anlayamadım?

ÜSTAT — Bana yazdığı mektupta da söz etmiş bundan.

SÜLEYMAN — Görebilir miyim?

ÜSTAT — *(Gözlüğünü takip o cümleyi arayarak)* İşte şurda. *(Okur.)* Bırakın da bari canlı olarak girmeme bütün entrikalarınızla engel olduğunuz Akademiye hiç değilse ölümünden sonra iskeletim anatomi derslerinin bir öğretim aracı olarak girsin. Umarım ki bu son dileğime Akademimizin bir itirazı olmaz.

SÜLEYMAN — Akademiden önce benim bir itirazım var buna.

ÜSTAT — Ne gibi?

SÜLEYMAN — Ailemiz bugüne değin hiçbir ölüsünü morga bırakmadı. Ne demeli. Allah gecinden versin. İlle velakin emrihak vaki olacaksa anatomi dershanesi değildir onun yeri. Aile mezarlığıdır.

ÜSTAT — *(Süleyman'a)* Siz babası mısınız?

SÜLEYMAN — Hayır kayınbabası.

ÜSTAT — Ne isterse yapamaz mı öldükten sonra?

SÜLEYMAN — Hiç olur mu imiş efendim. İzdivaç bağı her iki dünyada da cari.

ÜSTAT — Bunu artık Akademi ile aranızda anlaşırırsınız. *(Azat'a)* Bakarsınız ismini de verirler bir dershaneye.

AZAT — Hiç şaşmam. Rahmetli badem gözlü idi, hikâyesi.

ÜSTAT — Düşüncenize katılmıyorum.

AZAT — Bununla ancak övünürüm.

ÜSTAT — Yarışmadan önce böyle demiyordunuz ama.

AZAT — Rica ederim, bir ölü evindeyiz.

ÜSTAT — Doğru, özür dilerim.

SÜLEYMAN — Yavrucağ içinde ölüyor, herkes kendi derdinde...

(Yatak odasının kapısı açılır, kulağında kulaklıkları ile doktor, eşikte yaşlı gözleri ile Fabrünnisa görünürler.)

DOKTOR — Nerde kaldı cankurtaran. *(Azat'a)* Bir kerre daha arayamaz mısınız?

AZAT — *(Telefonu açar.)* On dakikadır bekliyoruz, cankurtaran yollayacaksınız. Evet 32 No. *(Doktora)* Yolda diyorlar.

ÜSTAT — *(Doktora)* Nasıl doktor? Hiç ümit yok mu?

DOKTOR — Her an yeni bir hemoraji bekleriz. Nabız hoşuma gitmiyor. Bütün ümit transfüzyonda. *(Yeniden odaya girer.)*

(Kapıda bir anahtar tıkırtısı. Hepsi birden kapıya hakarlar. İçeriye Serap girer. Yeni gelen, güzelliğinin aşırı derecede şuurunda, genç ve bünyalı bir kadındır. Sesi de öylesine.)

SERAP — Öldü mü?

ÜSTAT — Size de mi mektup yazmış?

SERAP — Hayır ben biliyordum.

AZAT — Nasıl?

SERAP — *(Sehpadaki nülü açıp yırtılmış tabloyu göstererek)* Mavi değirmeni bıçakladığı günden beri.. Hatta Ailesine... *(Vazgeçer)* Neyse...

SÜLEYMAN — *(Biraz önce doktor ve kızı ile yatak odasına kadar yürüyüp şimdi geri döndüğünden Serap'ı yeni fark etmiştir.)* Seni bıçaklasa daha iyi ederdi. Bir de bugün utanmadan...

AZAT — Rica ederim, kendinize gelin.

SÜLEYMAN — *(Kendine gelerek)* Fartı teessüratıma verin *(Serap'ı süzülüp)* ama bu kız...

SERAP — *(Ona hiç aldırmadan, Üstat'la Azat'a bakıp)* Tabanca ile değil mi?

AZAT — Kumpanya gazı çoktan kesmişti.

(Dışarda bir otomobil gürültüsü olmuştur, Süleyman cankurtaran sanarak kapıya doğru yürür.)

SERAP — *(Öne doğru ilerleyerek)* Onu hiçbir zaman kendime bu kadar yakın hissetmemiştim.

AZAT — Küşat duymalı idi bunu..

ÜSTAT — Bunu size vicdan azabınız söyletiyor olmalı.

SERAP — Görebilir miyim bir an?..

AZAT — *(Onu eli ile tutarak)* Karısı var başucunda...

SÜLEYMAN — *(Giristen dönmüştür.)* Değilmiş...

ÜSTAT — Yalan gibi geliyor insana. Daha dün çiçek pazanında ağzında piposu vitrinlere bakıyordu.

SERAP — *(Hülyalı)* Belki de kendi çiçeklerini ısmarlıyordu...

ÜSTAT — Biraz hissiz konuşuyorsunuz gibi geliyor bana.

SÜLEYMAN — *(Tam buldunuz adamını der gibi bir jest yapar.)*

ÜSTAT — Halbuki az buçuk sevdiğinizi sanırdım onu.

SERAP — *(O, becesinin üstüne basarak)* O, beni çok severdi.

SÜLEYMAN — Yalan, yalan o yalnız karısını, yani kızını severdi. O yüzden intihar etti.

ÜSTAT — Siz zaten kimseyi çok sevmezsiniz.

AZAT — Yahut uzun zaman...

SERAP — Olabilir, bunun tartışma yeri burası değil galiba.

ÜSTAT — Bir ölü evinde olduğumuzu unutuyoruz bazen.

AZAT — Hakınız var.

SERAP *(Dalgın)* Ne kadar severdi mavi glayölleri.

ÜSTAT — *(Duygulu)* Maviyi onun kadar güzel kullanan ressam bilmiyorum.

AZAT — İmzasını bile mavi ile atardı. *(Hatıra edası ile)* Bir gün hiç unutmam -yine böyle bir karamsarlık anında olacak- resmi bırakmaya karar vermiş, fırçası ile paletini bana yollamıştı. Paletin üstünde boya ile mavi bir yazı: Senin eline daha yarası diye.

SÜLEYMAN — *(Bunu saygı ile dinlemiştir.)* Ne diyorsunuz?

ÜSTAT — Öldü ya çocuk, gelsin artık şahitsiz hatıralar.

AZAT — *(Sinirlenmiştir.)* Ne demek istiyorsunuz yani?

ÜSTAT — Tuhafıma gitti de biraz. Paletini ve fırçasını herhalde sizden daha iyi kullanmasını bilirdi.

AZAT — Hiç böyle konuşmazdınız ama sağlığında...

ÜSTAT — Sağlığında. *(Serap'la Azat'a bakarak)* Siz de neler söylediniz onun sağlığında. Hepiniz. Evet, kabul ediyorum, birtakım şahsi hislerin tesiri ile haksızlık etmiş olabilirim. Fakat bugün bakıyorum da. *(Azat'a bakarak)* Bir yarışma kazandığı için şımaran nice şişirilmiş balonlardan çok daha özlü bir ressamdı Küşat.

(Tablolardan birini alarak, ama bakmadan, ezbere konuşarak) Vakarı vardı onun hatlarında, gu-

rum vardı. (O tabloyu bırakıp başka bir tabloyu alarak) Şu Flora adlı tablosuna bakın mesela.

SERAP — (Düzelterek) Flora değil o, Tabula - Rasa.

ÜSTAT — (Hiç bozuntuya vermeden) Ha evet şu Tabula - Rasa tablôsuna bakın.

AZAT — Ne vardı bunda, sorarım size, muhteva olarak?

ÜSTAT — (Güç durumunda) Bir şey yoktu belki muhteva olarak.

AZAT — (Taklit ederek) Bir şey yoktu belki muhteva olarak.

ÜSTAT — (Birden) Ama bana kalırsa, o bu eseri ile hayatın muhtevasızlığını göstermek istiyordu. İsmi üstünde işte, Tabula - Rasa: Boş masa. Hayati boş bir masa sayıyor. Ve bize boşluğu veriyordu.

AZAT — Çok güzel. (Birden şakayı kesip) Yaparken yanında idim. Hiç böyle bir şey düşünmemişti. Hayatında söyleseydiniz bu yorum çok işine yarayabilirdi.

ÜSTAT — Biz insanlar çok aşağılık ve korkak yaratıklarız.

SÜLEYMAN — Yine aynı yere geldik.

AZAT — Ama bu sefer "korkak" da kattı yanına.

ÜSTAT — (Devam ederek) Maskesiz duygularımızı ancak ölümden sonra açıklayabiliyoruz. (Başka bir resim alarak) Şu tabloya bakın mesela. Ekspresyonun yüzde doksanı ağırlık taşıyan şu iki komplementer rengi büyük bir cesaretle hiç tranzisyon-suz yan yana getirişe bakın.

AZAT — Halbuki çok çığ bulmuştunuz bu resmi o zaman. Hiç unutmam. Hatta çığ ve budala.

ÜSTAT — Budala, evet... budala. (Birden) Budala asıl bizmişiz dostum. Budala imişiz çünkü, birtakım teknik kurallara ve kriterlere bağlanıp yüzeyde kalmışız. Esere geriye çekilip tümünden bakmamışız. (Geri geri gidip geniş bir kol bareketi ile)

O zaman tablonun tüm etkisinin üçüncü boyutunun büyüklüğüne varıp küçük meseleler üzerinde durmayacakmışız. Şimdi ölümün açısından bakıyorum da Küşat'ın her tablosu sonsuzluğa açılmış bir pencere imiş.

(Süleyman, bu açıklamalardan bir şey anlamamıştır. Ama yine de damadı hakkında söylenenlerden övündüğü belli olur.)

SERAP — (Azat'a tabloları işaret edip) Bunları ona mı vermiş?

AZAT — Evet.

SERAP — Anlaşıyor mesele.

AZAT — Yalnız şunu değil. (Gösterdiği tabloyu alıp Süleyman'a vererek) Bunu karısına bırakmış. Karpıcı kadın söyledi. (Azat tabloyu perdenin dışındaki sol duvara dayar.)

SERAP — (Tabloyu uzaktan bakar, tanımıştır.) Ver Elini Gökyüzü.

(Sokaktan bir cankurtaran düdüğü duyulur. Otomobil kapıda durmuştur.)

SÜLEYMAN — Cankurtaran! (Kapıya koşar, beyaz üniformalı iki adam odayı geçip yatak odasına girerler.)

FAHRÜNNİSA — (Sesi içerden gelmektedir) Küşat, Küşatçığım. Öldü değil mi, doğruyu söyle bana doktor. Ne olur bana doğruyu söyle.

(Beyazlı adamlar sedye ile Küşat'ı çıkarırlar. Doktor da arkalarından yürür. Serap, Küşat'ın son bir defa yüzüne bakmak istemektedir. Fakat itiş kaktış sırasında isteğine erişemez. Azat sedyecilere kapı açarak yardım eder. Üstat kederli olduğu zamanlara bas bir pozla gözlerini bir tarafa dikmiş, sözümona ağlayacakmış da kendini tutuyormuş gibi yutkunmaktadır.)

FAHRÜNNİSA — *(Süleyman'a sarılarak)* Ne olur bana doğruyu söyleyin babacığım.

DOKTOR — Ölmedi diyorum. Koma halinde.

SÜLEYMAN — Kendine hâkim ol kızım. Sen iki canlısın.

FAHRÜNNİSA — Benim için öldürdü kendini; benim için öldürdü. Halbuki affetmiştim seni Küşat. Bunu söylemeye gelmişim.

SÜLEYMAN — Çıkmayın oraya dedim o kadar. Uğursuzluk orada başladı. Kader, tecelli, ne demeli.

(Baba kız kapıda kaybolurlar.)

AZAT — Çocukluğundan beri çok alıngan bir insandı. Olmadık bir şeye küser gider. Bir özür dilemeden geri dönmezdi. İşte yağmurlu bir sonbahar gecesi yine bir şeye gücendi, vurdu kapıyı gitti. Artık özür dilesek de boşuna...

ÜSTAT — Hepimizin suçu var onun ölümünde, hepimizin. Onu anlayışamamak kahretti.

SERAP — İki dünya arasında bocalıyor şimdi. Tıpkı hayatında iki kıyı arasında bocaladığı gibi.

ÜSTAT — *(Gözü duvarda asılı bir şapkaya takılmış)* Bir şapkanın öksüz olacağı hiç aklıma gelir mi idi?

(Azat'la Serap da şimdi ışıklanmış şapkaya bakmaktadırlar.)

ÜSTAT — Ne boynu bükük bir hali var değil mi? O da ölgün tıpkı sahibi gibi. *(İçini çeker.)* Artık bunu giyemeyecek Küşat.

(Kapı çalınır, Azat açar. Gelen Süleyman'dır.)

SÜLEYMAN — Affedersiniz şapkamı unutmuşum da. *(Şapkasını alır çıkar.)*

DEKOR: Festektzlerin Köşkü. Büyük bir salon. Arka planda sütunlu bir balkon. Sağda pencereler. Tam karşıda iki eski portre. Biri saçları ortadan ayrılmış, sakın, gözlüklü bir kadını, öbürü ise yine saçları ortadan ayrılmış gözlüklü bir erkeği gösterir. Arkadaki duvarda simetrik durumda iki duvar saati. Salonun öbür duvarlarında birkaç klasik tablo. Sol tarafta geçme bir salon. Döşemeler antika, ama zevksizdir. Arka balkondan, pencerelerden hep selviler görülür. Koltukların üzerinde örtüler. Sabne ilkin boştur. Dışarıda bir atlı araba gürültüsü, Fahrünnisa'nın sesi: "Büyük bavulları çıkarma. Sonra aldırırız." Fahrünnisa ile Küşat arka kapıda görünürler. Fahrünnisa çok sevinçli. Küşat şaşkın. Bir elinde tablosu, öbüründe küçük bir bavul.

FAHRÜNNİSA — İşte burası...

KÜŞAT — Ne tuhaf. *(Çevrestine bakınır.)*

FAHRÜNNİSA — *(Seslenerek)* Anne, baba, ağabey. İskeleye gitmişler galiba. Bahçıvan bile yok.

BİR SES — Hoş geldiniz.

KÜŞAT — Hoş bulduk. *(Arkasını döner, kimseyi görmez.)*

FAHRÜNNİSA — *(Onun bu haline gülerek)* Hoş bulduk Abdülhatip...

KÜŞAT — *(Bakınarak)* Kimdir Abdülhatip?

FAHRÜNNİSA — *(Bir tüneğe doğru ilerleyerek)* Papağanımız. Emektar. *(Düvardaki resimleri işaret ederek)* Rahmetli dedemin haminneme hediyesi. *(Papağana)* Nasılsın Abdülhatip, beni göreceğin geldi mi?

ABDÜLHATİP — Sizi sormalı sultanım. Sizi sormalı.

FAHRÜNNİSA — *(Papağanı saşkınlıkla bakan Küşat'a)* Nerde acaba bizimkiler? İster misin iskele-ye karşılamaya gitsinler. Niye vapurla gelmedik. Kızacak annem şimdi.

KÜŞAT — Vapurla gelseydik deniz aşığımızın farkına varacaktık.

FAHRÜNNİSA — Varsaydık.

KÜŞAT — *(Önemle)* Bunu istemiyordum. *(Sessizlik.)* Bu mü annen?

(Resmi işaret etmektedir.)

FAHRÜNNİSA — Hayır, o haminnem.

KÜŞAT — *(Restiyle karısı arasındaki benzerliğe şaşmıştır. Çünkü Fahrünnisa'nın da saçları ortadan ayrı, o da onlar gibi gözülüklüdür. Hep çeresine bakarak)* Ne tuhaf burası.

FAHRÜNNİSA — Neresi tuhaf?

KÜŞAT — Eviniz. Evin içi. Dışarı. Selviler, bahçede-ki... Sarmaşıklar, evi saran.

FAHRÜNNİSA — *(Laf karıştırarak)* O kadar huzurludur ki burası, göreceksin bak, ilhamın nasıl açılacak.

KÜŞAT — *(Saatleri fark etmiştir)* Neden iki saat var burada?

FAHRÜNNİSA — Simetrik olsun diye. Dedem simetriden hoşlanmış. Biz de severiz.

KÜŞAT — *(Kendi saati ile kıyaslayarak)* Ama biraz geri bunlar.

FAHRÜNNİSA — O kadar olur artık a canım. Emektar saatler bunlar.

KÜŞAT — *(Tablonun başından beri duyulagelmekte olan acayip bir gürültüye kulak kabartarak)* Bu gürültü ne böyle?

FAHRÜNNİSA — *(Lafı kapamak isteyerek)* Hiç. Hiçbir şey. Çok kızacak annem uçakla geldiğimize.

KÜŞAT — Fena mı oldu? Kazandığımız bir günü Şarlıyan şalesinin yanında geçirdik.

FAHRÜNNİSA — Telleseydik bari.

KÜŞAT — Halbuki sen de uygun bulmuştun.

FAHRÜNNİSA — Orada... Ama şimdi burada.

KÜŞAT — Ne olmuş burada?

FAHRÜNNİSA — Yanlış hareket ettiğimizi anlıyorum.

KÜŞAT — Başka hususlarda da mı?

FAHRÜNNİSA — *(Ona sokulup düğmeleriyle oynamarak)* Hayır seni sevdiğime hiç pişman değilim.

KÜŞAT — Bakalım ailen de öyle mi düşünecek?

FAHRÜNNİSA — Göreceksin seni ne kadar sevecekler.

KÜŞAT — *(Pencereden dışarı bakarak)* Hiç deniz görünmez mi buradan?

FAHRÜNNİSA — Ne yapacaksın denizi?

KÜŞAT — Küçükten beri alışmışım. Orsuz edemem de.

FAHRÜNNİSA — Bahçeyi çok seveceksin. Hele havuz başını.

KÜŞAT — Bir koku var burada, farkında mısın? Küf gibi.

FAHRÜNNİSA — Daha neler.

KÜŞAT — Selvilerden geliyor galiba.

FAHRÜNNİSA — Duymuyorum.

KÜŞAT — Ağır buranın havası. Bir başağrısı yapıştı bana.

FAHRÜNNİSA — Yol yorgunluğudur. Dinlenince geçer. *(Küşat'ın kenara bıraktığı tabloyu elinden alır, onu asacak bir yer arar.)* Bu tablo için canımı verebilirim.

KÜŞAT — *(Gururu okşanmış)* Canımın içi benim. *(Yan yana sokulmuşlardır.)*

FAHRÜNNİSA — *(Cana yakın bir sesle)* İlk geçişimdi öbür kıyıya. Bir sergiye ilk girişim. Nasıl da bir mıknaş gibi çektiydi beni.

KÜŞAT — Anlayışsızlıklar ortasında yalnızdım. Zindan gibi ümitsizliğime bir kapı aralandı birden. Işıklı, sıcak.

FAHRÜNNİSA — Anladığımdan falan değil, inan bana.
KÜŞAT — İftira etme kendine, senin o yaman sezişini ben değme eleştirmecilere değışmem.
FAHRÜNNİSA — *(Bir iskemlenin üstüne çıkmıştır.)* İyi mi burası?
KÜŞAT. — *(Gerilip bakarak)* Çok iyi. Yalnız biraz çarpık.
FAHRÜNNİSA — Şimdi?
KÜŞAT — Şimdi iyi.
FAHRÜNNİSA — Hazır burda bir çivi var. *(Tabloyu asıp iner, uzaktan bayran bakar.)* "Beğendiniz mi" diye sormuştun, hatırlıyor musun?
KÜŞAT — Çooooook, diye fısıldadın. Önüne bakıyordun utanarak.
FAHRÜNNİSA — Ya neden diye sormandan korkuyordum. Sordun da, nitekim.
KÜŞAT — Neden diyordum, neden, neden, neden? İlgiye susamış, ilgisizlikten çatlamış kurak bir toprak gibi istiyordum ki, bir sürü çünküler yağsın üstüme. Bir saat, iki saat. *||*
FAHRÜNNİSA — *(Tabloyu düzeltip)* Keşki konuşabilseydim. Bilip becerip hasretini çektiğin sözleri söyleyebilseydim.
KÜŞAT — "Bilmem" dedin. "Sormayın bana böyle şeyler, beceremem, toparlayamam" dedin. Ne sevmişim alçakgönüllülüğünü. Sonra durdun, durdun tek bir cümle söyledin ki her şey değerdi. Sade, berrak, derin. "Bu tablo güftesiz bir şarkı gibi güzel" dedin. Felsefemi beş kelimedede özetlemiştin.
FAHRÜNNİSA — *(DüzeltECEK olur)* Ben onu...
KÜŞAT — *(Eliyle ağzını kapayarak)* Sus. İşte o anda anladım ki, sen beklediğimdin.
FAHRÜNNİSA — Ben de.
KÜŞAT — . . . . İşte o anda anladım ki, biz, birbirimizi bulmak için yaratılmışız, bulamadığımız için de eksikmişiz.

FAHRÜNNİSA — Doğru sevgilim. Çok eksikmişiz.
KÜŞAT — *(Sarılıp onu öperek)* Ve sonra böylece bütünleştik.
FAHRÜNNİSA — "Bach'ı sever misiniz" diye sormuştum. Hatırlıyor musun? "Hem de nasıl" diye cevap verdin.
KÜŞAT — Ya siz diye sordum. "Deli gibi" demez misin?
FAHRÜNNİSA — Nasıl birleşiyordu zevklerimiz. "Renklerden hangisini?" diye sordun. Maviyi yaşıttırdım hemen. En çok yeşili sevdiğim halde.
KÜŞAT — Ya!
FAHRÜNNİSA — Çünkü biraz önce sergideki iki ziyaretçinin konuşmasından maviyi sevdiğini öğrenmiştim.
KÜŞAT — Demek senin öyle kurnazlıkların da var.
FAHRÜNNİSA — Bir zekâm açılmıştı ki kendimi tanı-mıyordum. Nasıl yaptık bu işi hâlâ anlayamıyorum.
KÜŞAT — Dedim ya kozmik bir kuvvetti bizi birleştiren. Karşı konulmaz bir iti, bir molekül çekişmesi.
FAHRÜNNİSA — Nasıl kaptırdım kendimi, nasıl yaptım bunu, nasıl?
KÜŞAT — Şuuru şöyle itivermiştik ayağımızla. Etrafımızda sarhoş renklerin baş döndüren cümbüşü.
FAHRÜNNİSA — Kendimi öldürmeyi kurdum bir an, annem aklıma gelince.
KÜŞAT — Bırak şimdi bunları.
FAHRÜNNİSA — Bütün bir gece ağladım, o fakir otel odasında. Ya hayır deselerdi. Ya ayak direselerdi.
KÜŞAT — Diyemezlerdi. Dünyada hiçbir kuvvet....
FAHRÜNNİSA — Sen onları tanı-mıyordun. Bir inatları tutsa.
KÜŞAT — Peki nasıl yumuşadılar?
FAHRÜNNİSA — Skandal korkusu. Namus kaygusu. Neme lazım benden de geçemediler. Sonra... Se-

ni onlara öyle tanıttım ki. (*Birden hatırlamıştır.*)
Hatırına gelmişken söyleyeyim, darılmayacaksınız
ama. Söz ver.

KÜŞAT — Danılmam, söyle.

FAHRÜNNİSA — Şey, ben seni mektupta mimar diye
tanıtım da.

KÜŞAT — (*Fena balde içerlemiştir.*) Neden?

FAHRÜNNİSA — Ressam desem iş büsbütün çatala-
şırıldı. Seni ilk ağızda küçümsemelerini istemiyordum.
Seni sevdiğimden. Anlıyor musun? Ne o
alındın mı yine?

KÜŞAT — Yoooo.

FAHRÜNNİSA — Babam az çok böyle şeylerden anlar
ama annem, hele sen bir gir aileye, alıştıra alıştıra
söylerim diye düşündüm.

KÜŞAT — (*Bir koltuğa ilişecek olur.*) Ya demek öyle.

FAHRÜNNİSA — (*Telaşa*) A oraya oturma.

KÜŞAT — (*Korku ile ayağa fırlar.*) Neden?

FAHRÜNNİSA — Orası babamın yeri, her an gelebilir-
ler.

KÜŞAT — (*Öbür koltuğa oturacak olur.*) Ben de bu-
na otururum.

FAHRÜNNİSA — Orası da annemin.

KÜŞAT — (*Gocunarak kalkmıştır.*) Umanım ki, bu sa-
londa benim de oturacak bir yerim olacaktır.

FAHRÜNNİSA — Ona ne şüphe, hem en şerefli yer
hayatım. Ama örtüler açılmamış daha. Sana han-
gisini ayırdılar bilmiyorum.

(*Dışarda bir ışık.*)

KÜŞAT — Ne o?

FAHRÜNNİSA — (*Pencereden bakarak*) Bizimkiler
değil. Komşunun doktor.

KÜŞAT — Komşunun doktor size böyle mi gelir?

FAHRÜNNİSA — Kıskanç sevgilim benim. O doktor
kardeşimin nişanlısı.

DOKTOR — (*Girer. Sarışın, fıldır göz, sinirli, zayıf ve*

gözlüklü bir gençtir. Küşat'ı görür görmez) Vay
Küşat!

KÜŞAT — (*O da şaşırmıştır.*) Vay Murat!

FAHRÜNNİSA — Tanışıyor musunuz siz?

DOKTOR — Askerlik arkadaşınız.

FAHRÜNNİSA — Ne iyi tesadüf. Bizimkiler iskeleye
gitmiş galiba.

DOKTOR — Sizi karşılamaya gittiler.

FAHRÜNNİSA — (*Küşata, gördüm mü olanı gibiler-
den bakıp küçük bavulunu alır.*) Ben gidip bir
bakayım, odamızı hazırlamışlar mı? (*Çıkar.*)

DOKTOR — Bak sen şu tesadüfe. (*Birden hatırlamış
gibi*) Ama damat mimarmış dedilerdi. Sen halbu-
ki heykeltraştın değil mi?

KÜŞAT — (*Düzeltilir.*) Amma yaptın. Ressam.

DOKTOR — Sahi şimdi hatırladım. Albay koğuşların
harflerini, tuvaletlerin çift sıfırlarını hep sana çiz-
dirirdi. Nasıl geldin bu kıyıya hayret. E iyi ettin de
doğrusu. Çoluk çocuk yuva sahibi olmanın artık
zamanı. Sonu yoktu o işin. Bir çeşit gençlik heve-
si.

KÜŞAT — (*Seri*) Anlamadım. Resim benim hayatımdır
dostum. Etime kemiğime işlemiş, hatta hayatım-
dan da üstün.

DOKTOR — (*Bozulmuştur.*) Affedersin öyle demek
istemedim.

KÜŞAT — Karım da bunu böyle kabul etmese evlen-
mezdim.

DOKTOR — Şimdi burda resim mi yapacaksın aklıncı
sen?

KÜŞAT — Tabii her şeyin üstünde sanatım. Ama onun
yanı sıra âdet yerini bulsun diye bir de küçük iş
tutacağım.

DOKTOR — Dolgun maaşlı bir işe yerleştirir seni ka-
yınpeder. Korkma.

KÜŞAT — Sen de bu aileye girmek üzere imişsin gali-
ba?

DOKTOR — Nerde bende o talih kardeşim.
KÜŞAT — Neden?
DOKTOR — Vermiyorlar ki bana. Deli gibi seviyorum.
O da beni. Gelgelelim aile...
KÜŞAT — Niye?
DOKTOR — Bilmem, hoşlanmıyorlar galiba benden.
Siz nasıl becerdiniz bu işi kuzum?
KÜŞAT — (Övünçle) Biz seviştik.
DOKTOR — Hiç sevişmekle iş biter mi? Kaldı ki, sevişemeyiz de biz. Benimki sevişecek olsa bile anesinden izin almaya kalkar.
KÜŞAT — Biz olup bitti yaptık. Ailenin namusu için razı oldular.
DOKTOR — Yok efendim uygun görmeseler her şeye rağmen direnirlerdi. Var, senin bana bir üstünlüğün, var, var var. Gizleme nedir söyle?
KÜŞAT — (Örtmeye çalıştığı bir gururla) Belki sanatçı oluşum.
DOKTOR — Bu da bunu tutturmuş. Yahu o üstünlük değil engel burda.
KÜŞAT — Başka bir üstünlüğüm olmasa gerek. Zengin falan değilim.
DOKTOR — Hayat hikâyende, soy kütüğünde onlarca değerli bir özellik bulunabilif.
KÜŞAT — Né gibi?
DOKTOR — Mesela baban. Baban neci idi senin?
KÜŞAT — Tapu Kadastroda kâtip.
DOKTOR — Tamam. İşte gördün mü sen beni oradan vurdun.
KÜŞAT — Anlamadım.
DOKTOR — Üstünlüğün buradan geliyor dostum. Benim babam neciydi biliyor musun? (Yertnererek) Tuluat kumpanyasında aktör. Bunlar gezici aktörü Çingene ile bir tutarlar.
KÜŞAT — Hayret.
DOKTOR — Baban kurtarıyor seni kardeşim. Kendi zıprı, ipibullah, sivri külâh ama soyu sağlam, gü-

ven verici derler senin için. Benim, gerçi işim ciddi. Neylersin ki geçmişime güvenemiyorlar. Peki nasıl tanıştınız?
KÜŞAT — Sergide. (Tabloyu gösterir.) Şu tablomdan ötürü. Tam sergiyi kapayacağım sırada. Çok karamsar bir anımdı.
DOKTOR — Sen hep karamsarsındır zaten. Hatırlıyor musun, askerde de bir ara bileklerini kesmeye kalkındı?
KÜŞAT — Bırak şimdi onları. Çok karamsar bir anımdı. Candan ilgisi içimi ısıttı.
DOKTOR — Isıtır. Hak veririm. Benimki de öyle. Belki basit ama, çok dişi, çok sıcak ve şefkatli bir ilgileri var. Sonra?
KÜŞAT — Konuşmaktan çok dinlemeyi seviyordu.
DOKTOR — Tıpkı, benimki de öyle.
KÜŞAT — Sonra çocukluğumu sordu.
DOKTOR — Bayılırlar çocukluk hatıralarına. Annenin anlattığı peri masallarını, ilkokulda öğrendiğin manzumeleri sordu değil mi?
KÜŞAT — Nerden biliyorsun?
DOKTOR — Devam, sonra?
KÜŞAT — Sonra ailesini, burayı övdü. Bu çevrenin sanatına yeni ilham ufukları açacağını söyledi.
DOKTOR — Tamam.
KÜŞAT — O zamana kadar evlenmenin düşmanı idim. Sen de bilirsin. Büyük işler peşindeki insanların dağ başına çekilmiş keşişler gibi kendilerini yalnız ülkülerine vermeleri gerektiğine inanırdım. Doğru dedi. Ne var ki anlaşmış iki insanın dağ başına çekilmiş keşişlerden daha kuvvetli olacağına beni inandırdı.
DOKTOR — Bilirim. Onları da anneleri inandırmış... Önce... şey... nasıl senlibenli oldunuz?
KÜŞAT — Bir gece yemeğe gitmiştik birlikte. "Bu gece çılgınlar gibi eğlenmek istiyorum" dedi.
DOKTOR — Orkestra tango mu çalıyordu?
KÜŞAT — Ne bildin?

DOKTOR — Tahmin ettim.

KÜŞAT — Dans ederken başını omzuma dayadı bir an. Gözlerini kapadı.

DOKTOR — .... "bu an ne kadar güzel" diye mırıldandı. Dansa şimdi zaman ve mekân. Onlarla beraber biz. Sen ve ben ikimiz. Ve yıldızlar âksa etrafımızdan alayıyımüssema renginde bir şehrayin...

KÜŞAT — (Şaşmış) Orada imiş gibi konuşuyorsun.

DOKTOR — Kız kardeşi de söylemişti de bir gece bana tıpkısını.

KÜŞAT — Desene ikisi de aynı sözlerle.

DOKTOR — Bu ikisinin de aynı romandan ezberlediklerini gösterir. Belki de eski bir romandan. Alah bilir (*Duwardaki resimleri işaret eder.*) onlar da bu cümlelerle sevişmişlerdir. Sonra şartlarını söyledi tabii.

KÜŞAT — Hangi şart?

DOKTOR — Soyadı meselesi canım.

KÜŞAT — Yo bak bunda yanıldın nasılsa. Nasıl soyadı bu?

DOKTOR — Tuhaf şey, söylemedi mi?

KÜŞAT — İnan bana... Daha sormayı bile akletmedim.

DOKTOR — Çok övünürler halbuki..

KÜŞAT — Nedir soyadları?

DOKTOR — Festekiz.

KÜŞAT — Festekiz mi?

DOKTOR — Kızları ile evlenecek damadın da ille bu soyadını almasını şart koşuyorlar.

KÜŞAT — Tuhaf şey neden?

DOKTOR — Döl meselesi.

KÜŞAT — Oğulları varmış ya?

DOKTOR — Oğul demek uygunsa eğer. Küçük yaşta bir kaza geçirmiş zavallı. Bir yaramaz kuzinleri varmış, nedense sonra reddetmişler, işte o haşarı kız itmiş bunu. Dalların ortasına düşünce. Anlıyorsun ya!

KÜŞAT — Vah! Vah!

DOKTOR — Soyadlarına da fazla düşkün olduklarından şimdi bu damgayı başkalarının dölüne koymak merakındalar.

KÜŞAT — Hiç böyle saçma şart mı olurmuş?

DOKTOR — Ben küçük adımla bile değiştirmeye hazırım. Tek kabul etsinler beni.

FAHRÜNNİSA — (*Biraz evvel girmiş bulunduğuından konuşmanın sonunu duymuştur.*) Uzaktan göründü bizimkiler.

DOKTOR — (*Pençereden bakarak*) Çarşıya da uğramışlar, koşup paketleri alayım. (*Çıkar.*)

KÜŞAT — (*Fahrünnisa'ya*) Niye bana söylemedin bu soyadı işini?

FAHRÜNNİSA — Korktum kızarsın diye. İlk ağzda ür-kütmek istemedim seni. Anlayış göster canım. Bak ben senin için neleri göze aldım. Hatırım için ne olur. Çatma kaşlarını.

KÜŞAT — (*Gururla*) Ama herkes beni bu adıyla tanır.

FAHRÜNNİSA — Kimlik kâğıdında sadece küçük bir düzeltme o kadar. Sen yine resimlerine kendi adını atarsın. Takma ad olarak..

KÜŞAT — Hayır ben Festekiz olmam.

FAHRÜNNİSA — Görünüşte a canım. Pratik faydası da cabâ. Babamın damadı olduğun ilk bakışta belli olur. Bak geliyorlar, işte. Somurtuk görmesinler seni. Güler yüz takın. Seni çok beğenmelerini istiyorum. Evet değil mi? Olur de, ne olur.

MİHRÜNNİSA — (*Girerek*) Aşkolsun abla. (*Sarışırılar*) Hoş geldiniz enişte. (*Küşat'ın piposu onu hapsirtir.*)

KÜŞAT — Çok yaşa. (*İki kardeşin benzerliğine şaşıp kalmıştır. Doktora*) İyi şaşırmıyorsun?

DOKTOR — Yo. Bir beni var Mihrünnisa'nın diz kapağında..

KÜŞAT — Her seferinde eteğini açıp kontrol edemezsin ya...

DOKTOR — Ben şaşırمام, telaş etme.

(Bu arada birbirini bulan iki kız kardeş, belki de Fabrünnisa'nın ilk evlilik gecesi ile ilgili fiskos bir konuşmaya dalmışlardır. Mibrünnisa ikide bir gıdıklanmış gibi gülmekte, ağzından: "Ne diyorsun", "imkân yok", "yemin et", "öbür odadakiler" gibi sözler kaçırmaktadır. Küşat karısı ile baldızına sert sert bakar.)

HÜRREM — (Dışardan) Olacak rezalet mi bu?

FAHRÜNNİSA — Annem. (Koşar.) Küşat annem.

HÜRREM — (Oğlu Fasit'le beraber girer. Hürrem kızlarından daba dolgun, fakat o da topuzlu, saçları ortadan ayrılmış ve gözlüklüdür. Fasit, aynı özellikte, ama somurtuk yüzlü, zayıf ve solhican gibi bir genç.) E pes yani kızım. Âlemi var mı bizi iskelede saatlerce bekletmenin.

FAHRÜNNİSA — Çok çok affedersin anneciğim. (Küşat'a, ben sana demedim mi gibilerden bakar.)

HÜRREM — Şunların örtüsünü bile kaldırmayı akıl etmemişler. Rezil oldum damada karşı.

FAHRÜNNİSA — (Annesinden daba sert bir tepki beklediği için bu kadarına sevinmiştir bile. Küşat'a) Bak seni nasıl sayıyor. (Annesine) Üzülme anneciğim. Kalenderdir Küşat. (Kocasına sevgi ile gülüp göz kırpar.) Boş verir öyle şeylere.

HÜRREM — Ne demek boş verir. Duymayayım bir daha öyle argo lafları ağzından. (Hapşurur.)

FAHRÜNNİSA — (Fasit'e) Nasılsın ağabey?

FASİT — (Kavgaya eder gibi) İyiyim. (Hapşurur ve Küşat'ın piposuna düşmanca bakar.)

HÜRREM — (Küşat'a özür dileyerek) Bizde soycak pi-poya karşı bir allerji vardır da...

KÜŞAT — Affedersiniz bilmiyordum.

(Doktor da yaranmak için hapşurmaktadır.)

HÜRREM — (Bir yandan örtüleri açarken Mibrünnisa'ya) Bari sen akıl edeydin kızım.

FAHRÜNNİSA — (Mibrünnisa'ya) Küşat'a neresini ayırdınız?

HÜRREM — (Koltuklardan birini göstererek) Şunu.

FAHRÜNNİSA — (Bavulları alıp odasına götürmek üzere olan Küşat'a) Yerin burası imiş Küşat.

KÜŞAT — (Gösterilen yere bakıp beller.) Peki.

FAHRÜNNİSA — Odaya mı gidiyorsun? Koridorda soldan ikinci. (Küşat çıkar.)

FASİT — (Tabloyu görmüştür.) Anne bak.

HÜRREM — (Fasit'in göstermesi üzerine duvardaki yeni tabloya bakar. Fabrünnisa'ya) Sormak ayıp olmasın ama, nedir oradaki kuzum?

MİHRÜNNİSA — Bir harita galiba eniştemin...

FAHRÜNNİSA — Resim... resmi... resmimiz...

HÜRREM — Ha, ikinizin resmi.

FAHRÜNNİSA — ..... tanışmamızı sağlayan.

FASİT — (Ayıp bir şeymiş gibi) Resim de yapıyor demek.

FAHRÜNNİSA — (Birden toparlanarak) Şey, arada. Meraki var da. Mimarlıktan baş aldıkça.

MİHRÜNNİSA — Ne tablosu bu abla?

FAHRÜNNİSA — Ver Elini Gökyüzü adı.

HÜRREM — Gökyüzü neresi bunun. Sözümona bulut mu bunlar?

FAHRÜNNİSA — Gökyüzü, bulut yok resimde. Bu bir jet uçağı pilotunun şuuraltısı imiş.

DOKTOR — Hep böyle abuk sabuk şeyler yapardı askerde de.

HÜRREM — Yakışık alır mı bu güzel tabloların yanında.

FAHRÜNNİSA — Ama anne bu modern.

HÜRREM — Olmuş sana olanlar. Kaldır onu oradan. Hemen şimdi. Duydun mu söyledigimi? Ayıp değil mi misafirlere karşı?

FAHRÜNNİSA — Peki, peki. Kaldırıyorum.

KÜŞAT — *(Dalgınlıkla yine piposu ile gelerek Fahrünnisa'yı görür.)* Ne o, iyi değil mi idi orası?

FAHRÜNNİSA — *(Annestine bakar.)* Şey... *(Birden gözleri parlar.)* Sana bir şey söyleyeyim mi? *(Küşat'ın söyle der gibi bakması üzerine, usulca)* Kıskanıyorum bunu Küşat. Başka gözlerden kıskanıyorum. Yalnız bizim olan bir sırtı ortaya vurmuş gibi...

KÜŞAT — *(Aptalca memnun)* Çok şekersin.

FAHRÜNNİSA — *(Onu kandıracağı için derin bir nefes almıştır.)* Yalnız benim göreceğim bir yere koyacağım bunu. Yatak odama. Başucuma. *(Öbürlerine göstermeden kocasına sevgi dolu bir öpücük gönderir.)*

KÜŞAT — Anlıyorum canım. *(Aynı şekilde karşılık verir.)*

(Dışarda gürültü.)

FAHRÜNNİSA — Babam geliyor Küşat.

SÜLEYMAN — *(Girerek)* Merhaba güzel kızım. Ne demeli, merhaba damat. Bak nasıl tanıdım.

FASİT — Bir yabancı o burada.

SÜLEYMAN — Yine de hemen anladım. *(Fabrünnisa'ya sarılır.)* Nasılsın benim sincabım?

FAHRÜNNİSA — Çok mesudum babacığım. *(Annestine ve babasına bakar.)* Sayenizde.

SÜLEYMAN — Buyurun oturun. Rica ederim.

(Hepsi oturur. Küşat'ın rastgele, önündeki koltuğa çökmesi üzerine, Fasit annesini uyuracakken Fabrünnisa önce davranır.)

FAHRÜNNİSA — Yerin burası idi Küşat.

KÜŞAT — *(Elini alınına vurarak)* Ha! Evet.

(Atle simetrik bir düzen içinde koltuklarına yerleşmiştir.)

SÜLEYMAN — *(Küşat'a)* Talihlisin damat. Ne demeli. Talihinin farkında mısın?

KÜŞAT — Hem de nasıl.

(Pipo içtiğinden sıra ile Fasit, Hürrem, Mibrünnisa, doktor başsurlular. Süleyman onlarla alay edecekken o da başsurlur. Hatta Fabrünnisa da.)

KÜŞAT — *(Ona hayretle bakarak)* Tuhaf şey sen de mi? Halbuki sana hiç dokunmüyordu.

FAHRÜNNİSA — Buranın havası belki.

SÜLEYMAN — Çabuk bizim tarihi sıra gelsin. Bu mutlu gün kutlanmalı. *(Mibrünnisa çıkar. Doktorun da arkasından gitmesi üzerine)* Sen dur. Mahzene ikiniz birden sığamazsınız.

HÜRREM — Ben de yemeğe bir bakayım. *(Çıkar.)*

SÜLEYMAN — *(Arkasından seslenerek)* Tarçın istemiştin Hürrem. *(Verir Küşat'a)* Hürrem dedim de hatırıma geldi Kanuni ile iki ortak tarafım var. Biri adım, biri karım. *(Hoş bir şey söylemiş gibi güler.)*

FAHRÜNNİSA — *(Küşat'a sokularak)* Memnun musun Küşat? Nasıl buldun babamı?

KÜŞAT — Candan adam.

FAHRÜNNİSA — Annem?

KÜŞAT — *(Biraz zorlukla)* O da iyi.

FAHRÜNNİSA — Seni çok sevecekler demedim mi?

DOKTOR — *(Boynu bükük)* E bana izin.

KÜŞAT — Kaçış mı?

FAHRÜNNİSA — Kalsaydı doktor da baba. Askerlik arkadaşları.

SÜLEYMAN — *(Düşünür.)* Kalsın kalırsa. Ne demeli.

(Fabrünnisa çıkar.)

DOKTOR — *(Mutfak tarafına bakıp)* Ne talih. *(Derin derin koklayıp ellerini ovuşturarak)* Üstelik kapuska var.

KÜŞAT — *(Korku ile)* Kapuska mı?

SÜLEYMAN — Ailenin mutlu günlerinde hep kapuska bulunur.

DOKTOR — Tören yemeği. Bir çeşit gelenek.

KÜŞAT — *(Doktora yavaşça)* Ağzıma koymam, aksi gibi. Kokusuna dayanmam.

DOKTOR — Bilirim yemekhaneden kaçardın kapuska olunca.

(Bu sırada Fabrünnisa tırşe terliklerle ve tırşe robdöşambriolarla gelir.)

KÜŞAT — Sen de hiç sevmeydin yanılmıyorsam?

DOKTOR — *(Şıra sürabisi ile giren Mibrünnisa'ya yardım ederek)* Yanlışın var, ben bayılırım.

(Süleyman cekettini, ayakkabılarını çıkarıp tırşe robdöşambriolarını ve ev terliklerini giymiştir. Fasit de onu taklit eder.)

SÜLEYMAN — *(Küşat'a)* Bunlar da senin damat.

(Fabrünnisa kocasına terliklerini ve robdöşambriolarını uzatır.)

KÜŞAT — *(Şaşmış)* Şart mı?

SÜLEYMAN — Eve hürmeten.

FAHRÜNNİSA — Elbette. İşten gelince bizde bunlar giyilir.

DOKTOR — *(İmrenerek)* Ev üniforması... *(Küşat'ın onları giymesine yardım eder.)*

(Mibrünnisa bardaklara sıraları koymuştur.)

HÜRREM — *(Gelerek)* Yemek beş dakika sonra hazır.

(Hepsi birden orta masanın etrafına kümelenip bardakları kavrurlar. Küşat bu acayip törene aykırı bir şey yapmamak için onlara

bakıp yaptıklarına uymaya çalışır. Bardaklar alınıp ağız bızasına getirilir. Kumanda üzerine gibi hep birden serçe parmaklar havaya kaldırılır. Küşat da biraz geç olmakla beraber buna uyar. Şıra içilince parmaklar indirilir. Küşat bunda da yine geç kalmıştır. Bardaklar masaya konur.)

SÜLEYMAN — *(Damadın sırtına vurarak)* Talihli adamsın damat.

FASİT — *(Annesine)* Babam çok senlibenli oluyor.

SÜLEYMAN — Dünyanın kanunu bu. Ne demeli. Karıncadan file kadar cümle mahlukat, evlenmek üzere yaratılmış.

(Fasit alınmıştır. Hüzünlü bir şekilde arka duvara doğru yürür sırtını döner.)

HÜRREM — *(Kacasını uyararak)* Bey... *(Süleyman potunu anlamıştır.)* Hasılı siz de bu kanuna uydunuz.

DOKTOR — Darısı bizim başımıza...

MİHRÜNNİSA — Sen ölçüyü kaçırıyorsun galiba bu akşam baba.

SÜLEYMAN — Doldur doldur uzun etme. Bu gece başka gece...

KÜŞAT — *(Doktora)* Bu dokunur mu ki?

DOKTOR — *(Küşat'a)* Onlar şıradan sarhoş olabilirler.

(Hepsi belirli yerlerine otururlar.)

FASİT — *(Küşat'ın dalıp başka bir yere oturması üzerine anasını ikaz ederek)* Yine yanlış yere oturdu.

FAHRÜNNİSA — *(Fark etmiştir, işaretle)* Küşat buydu canım senin yerin.

SÜLEYMAN — Benim pul defterlerim nerde?

HÜRREM — A ilahi bey... bu gece de mi? *(Damadı işaret eder.)*

SÜLEYMAN — Sahi. *(Onunla konuşmak gerektiğini hatırlayarak)* Nasıl beğendin mi evimizi damat. Müzedir âdeta burası. Ne demeli? Bu gördüğün her bir mobilya nesillerden nesillere emanet. Yerlerinden oynatılmamıştır üç asır boyu. Temizlik yapılır, santimi santimine eski yerlerine konulur. *(Vitrini işaret eder.)* Tabak koleksiyonunu gördün mü?

KÜŞAT — Henüz vakit olmadı.

SÜLEYMAN — Bir boş vaktinde görmeye değer. Sana pul koleksiyonumu da göstereceğim sonra. Manzarayı nasıl buldun?

KÜŞAT — Pek bir şey görünmüyor ki pencerelerden.

HÜRREM — Bahçe görünüyor ya yetmez mi?

SÜLEYMAN — Cetvelle çizilmiş yolları, pergelle ölçülmüş havuzu, lavanta çiçekli tarhları var.

KÜŞAT — Hepsî simetrik, doğru. Niye çepçevre dikmişler bu selvileri acaba? Duvar gibi.

SÜLEYMAN — Karşı kıydan gelen deli rüzgârlara karşı evi korusun diye.

KÜŞAT — Ama denizi, karşı kıyıyı görmeye engel oluyorlar.

SÜLEYMAN — "Kendi kıyımızın saadeti bize yeter de artar" derdi rahmetli babam.

KÜŞAT — *(Salondaki havagazı lambalarını yakmaya çalışan Mührünnisa'ya bakarak)* Havagazı yakıyorsunuz galiba?

HÜRREM — Bir zararını görmedik şimdiye kadar.

MİHRÜNNİSA — Üstelik çok huzurlu, çok dinlendirici bir ışık dağıtır geceleri.

KÜŞAT — Ama insan bir şey okuyacak olsa...

MİHRÜNNİSA — Gece bir şey okunmaz ki...

HÜRREM — Gece mum eriyen, gündüz sedir çürüten insandan hayır gelmez" derdi haminnem.

ABDÜLHATİP — Yedide yemek, dokuzda yatak, altıda kalkmak.

KÜŞAT — Ne diyor?

DOKTOR — Yedide yemek, dokuzda yatak, altıda kalkmak diyor.

KÜŞAT — Aksi gibi bana da ilham geceleri...

FAHRÜNNİSA — Sabahları o kadar güzel olur ki buranın. Böylelikle gece yanlarına kadar çalışmak huyundan kurtulursun belki.

SÜLEYMAN — *(Bir sıra daba içip aşka gelerek ve damadın sırtına vurarak)* Söyle bakalım sence hayatta en önemli şey nedir damat?

KÜŞAT — Sanatım. *(Düzeltilir)* Sanat.

SÜLEYMAN — Olmadı.

KÜŞAT — *(Olmadı, yanlış der gibi mimikler yapan doktora ve kendisine "biz hepimiz" der gibi bir şey işaret eden karısına bakarak.)* Yaşamak.

(Doktor "Hay Allah! Yine bilemedin" der gibi elini vurur.)

SÜLEYMAN — Hayır. Hayatta en önemli şey AİLEDİR.

HEPSİ — *(Bir ağızdan)* AİLE.

SÜLEYMAN — *(Devamla)* Bir aileye girmek bir ev kurmak. Aile nedir peki? *(Küşat'ın tembel bir öğrenci gibi duraklaması üzerine çocuklarına ve karısına döner ve bir orkestra şefi gibi girişlerini işaret ederek)* Dirlik!

HÜRREM — Düzenlik.

FASİT — Birlik.

FAHRÜNNİSA — Beraberlik.

MİHRÜNNİSA — Benzerlik.

(Doktor bütün bu kelimeleri, ezbere bildiğini göstermek ister gibi mimiklerle ve sessiz ağız hareketleri ile tekrarlamıştır.)

SÜLEYMAN — Ne imiş şu halde aile?

KÜŞAT — *(Sırayı hatırlayamamıştır. Kişilere bakıp hatırlamaya çalışarak)* Düzenlik... Birlik... *(Sıra bozuk olduğu halde Süleyman doğru der gibi başını sallamaktadır.)* Düzenlik.

FASİT — O söylendi kaç kerre.

KÜŞAT — *(Notunun kırılmasından korkar gibi telaşla)* Öyle ise dirlik. *(Sevinmiştir)* Evet dirlik. Ne etti şimdi: Düzenlik, birlik, dirlik. *(Fabrünnisa ve doktor, Fabrünnisa'yı işaret ederler)* *(Küşat hatırlayarak)* Beraberlik.

DOKTOR ve

FAHRÜNNİSA — Bravo. *(Fasit'in keyfi kaçmıştır.)*

SÜLEYMAN — Bir tane kaldı.

KÜŞAT — Dirlik, düzenlik, birlik, beraberlik. *(Hay aksi şeytan diltmin ucunda der gibi parmağını saklatır.)*

ABDÜLHATİP — Benzerlik.

KÜŞAT — *(Bağwarak)* Benzerlik.

SÜLEYMAN — Aferin. Böylece ailenin kelimeyi şahadetini getirmiş oldun. *(Sıra bardağını kaldırır.)*
Şu halde ailenin şerefine içelim.

ÖBÜRKÜLER — Şerefe. *(Yine küçük parmaklar kal-kar.)*

SÜLEYMAN — Yemek hazır mı Hürrem?

HÜRREM — Bir dakika sonra yiyeceğiz. Yediye bir var.

(Değirmenin gürültüsü sessizliğin içinde belirli olarak duyulur.)

KÜŞAT — *(Pencereye doğru yürümüştür. Elinde sıra kadehi dışarı bakar.)* Ha gördüm şimdi. Değirmenmiş. Ne tuhaf bir ses çıkıyor kanatları. Değirmenden çok deniz fenerine benziyor.

(Hepsinin sevinçleri, bereketleri ve dudaklarındaki gülümsemeleri donmuştur.)

KÜŞAT — *(Kendi kendine söylenir gibi)* Boş mudur bunun içi? *(Dönüp arkasındaki sessizliği ve asık yüzleri fark eder. Fabrünnisa'nın yanına giderrek usulca)* Bir pot mu kırdım?

FAHRÜNNİSA — Uğursuzdur değirmeni anmak.

PERDE

İKİNCİ PERDE

ÜÇÜNCÜ TABLO

DEKOR: *Deminki tablonun aynı. Aradan altı ay geçmiştir. Aile bir pazar günü havası içinde. Hürrem yün sarmakta, Fasit annesine yün tutmaktadır. Süleyman elinde bir büyüteç boş vakitlerinin baş avunağı olan pul koleksiyonu ile oynamaktadır. Küşat'ın da sırtında tırşe robdöşambr, ayağında tırşe terlikler ve işin tubaflı gözünde gözlükler vardır. Her biri ile onlardan olmaya başladığı sezilir. Elindeki deftere sözlümona kroki çizmeyi dener. Karısı ağzında çiklet, gazeteye bakmaktadır. İçeri odadan Mührünnisa'nın piyano eşliğinde Şuberi'nin Alabalığını söylediği ve beceremediği yerleri baştan alıp düzelttiği duyulur.*

FAHRÜNNİSA — Ne kadar ilgi çekici bir anket var gazetede. Kocanız örnek koca mı, siz örnek bir eş misiniz? Bir kalemin var mı Küşat?

KÜŞAT — Görüyorsun ki resim yapmaya çalışıyorum.

SÜLEYMAN — İş dışında pazarları senin merakın o, benimki bu. Onu bile çok görüyorlar damat.

FAHRÜNNİSA — Peki, peki. (Fasit'e) Bir kalemin var mı ağabey?

FASİT — Ben öyle saçma şeylere kalem vermem.

SÜLEYMAN — Al bende var.

FAHRÜNNİSA — Teşekkür ederim babacığım. (Anketi yüksek sesle okur.) Kocanızın sizden önce kız arkadaşları var mı idi? Evet yahut hayır. Bakayım evete kaç puan veriyorlar. On aa... neden öyle?

SÜLEYMAN — Evlenmeden önce maceraları olan erkek fırtınadan limana sinmiş gemiye benzer, demir attı mı sağlam atar. (Hoş bir şey söylemiş gibi güler.)

FAHRÜNNİSA — Doğru bunu düşünmemiştim. (Küşat'a) Küşat.

KÜŞAT — (Rabatsız edildiği için canı sıkın) Efendim?

FAHRÜNNİSA — Çok kız arkadaşların oldu mu idi benden önce?

KÜŞAT — Tek tük.

FAHRÜNNİSA — Hadi, hadi, yalan söyleme. Bak on veriyorlar gazetede. Dinle beni. İçlerinde benden güzeli var mı idi? Sana evlendirmeyi düşündürecek kadar.

KÜŞAT — Hayır.

FAHRÜNNİSA — Yalan söylüyorsun.

KÜŞAT — (Her resme dalmış) Biri oldu. Sana benzerdi biraz.

FAHRÜNNİSA — Neden evlenmedin onunla?

KÜŞAT — Çok kısa sürdü tanışmamız. Sonra o bir yerlere gitti.

FAHRÜNNİSA — Ne vakit bu?

KÜŞAT — Ben daha akademide talebe iken.

FAHRÜNNİSA — O da ressam mı idi?

KÜŞAT — Hayır, konservatuara giderdi.

FAHRÜNNİSA — Sonra hiç görmedin mi?

KÜŞAT — Hayır.

FAHRÜNNİSA — Şimdi görsen ne yapardın?

KÜŞAT — Ne yapacağım, hiç.

FAHRÜNNİSA — Hadi, hadi.

KÜŞAT — Bırak da kafamı toplayayım.

FAHRÜNNİSA — Peki, peki, aman. (Gazeteye bakar.)

FASİT — (Bir notayı bulup anasına uzatarak) Nota burada. Sözde çalışıyorlar.

(Hürrem, hadi bırak der gibi bir jest yapar.)

FAHRÜNNİSA — İkinci soru. Sizin hiç erkek arkadaşı-
nız oldu mu? Asla. İlk sevdiğim erkekle evlendim.
FASİT — (*Küçümseme ile*) İlk gördüğüm erkeği sev-
dim desen daha doğru olur.

FAHRÜNNİSA — Bir deniz kazasında annenizle koca-
nızın en sevdiği bir arkadaşı denize döküldüler.
Kocanız hangisini kurtarır?

(*Hürrem bu soruya kulak kabartmıştır.*)

KÜŞAT — Hiçbirini. Çünkü yüzme bilmem.

FAHRÜNNİSA — (*Gürültüye getirerek*) Annemi değil
mi? Tahmin etmiştim zaten. Bravo benim centil-
men kocacığım.

HÜRREM — (*Yerinden kalkmıştır. Bir şeyler arana-
rak Küşat'ın önüne doğru gelir.*) Büsbütün itme-
sin de kurtarmasından geçtim. (*Küşat'a*) Biraz
kalkar musun, şişlerim orda kalmış galiba.

KÜŞAT — (*Canı sıkkin kalkar. Hürrem şişlerini alır.
Küşat ancak Fahrünnisa'nın duyacağı bir sesle*)
Sözde burası benim yerimdi.

FAHRÜNNİSA — (*Laf karıştırarak*) Dördüncü soru.
Kocanız sizi aldatsa ne yaparsınız?... İnanmam.

FASİT — Ya gerçekten aldatır da inanmak zorunda ka-
lırsan?

FAHRÜNNİSA — Kendimi öldürürüm o zaman. İşiti-
yor musun Küşat? Kendimi öldürürüm.

HÜRREM — Bir erkek karısını aldatsın da belli olma-
sın, mümkünü var mı? Bakışından belli olur, du-
ruşundan, kokusundan.

SÜLEYMAN — Annen gizli gizli kravatıma her sabah
işaret kor akşamları kontrol edermiş gençliğim-
de. Sanki insan karısını kravat çözmeden aldata-
mazmış gibi.

HÜRREM — Ya demek...

SÜLEYMAN — Latife meleğim, insanın içinde kötülük
olmasın yoksa. Hiç ben gülümün üstüne gül kok-
lar mıyım. Bir mevsim de hep sarımsak yedirdin-
di, hatırlar mışın?

HÜRREM — Kâtiben izine gidip de at anası kıkıklı o
yelloz kariyı yerine bıraktığı zaman. (*Birden ha-
tırlamıştır.*) At dedim de hatırıma geldi. Dün gece
rüyamda...

FASİT — Hayırdır inşallah!

FAHRÜNNİSA — Hayırdır inşallah!

HÜRREM — ... Beyaz bir ata binmişim. Zümrüt gibi bir
vâdiden...

SÜLEYMAN — ..... Keşti güzar edermişsin. Yolun iki
yanında lavanta çiçekleri..

HÜRREM — (*Sevinçle*) Yoksa sen de mi Süleyman?
(*Süleyman başını sallar.*)

FASİT — Uzakta bir yamaç vardı. Pıtrak gibi papatya-
lar...

(*Süleyman, Hürrem ve Fahrünnisa ona şaş-
kınlık ve sevinçle bakarlar.*)

HEPSİ BİRDEN — Tamam.

FAHRÜNNİSA — Ve altından nazlı bir ırmak akar idi.

HEPSİ BİRDEN — (*Daha büyük bir şaşkınlık ve se-
vinçle*) Tamam, tamam.

SÜLEYMAN — Ve karşı dağdan kekik kokulu ılık bir
rüzgâr eser idi.

HÜRREM — O sırada ak sakallı bir piri - fani peyda ol-
du.

FASİT — Bize doğru ilerledi.

FAHRÜNNİSA — Bir şey uzattı...

SÜLEYMAN — Baktın.

HÜRREM — Bu dört yapraklı bir yonca idi.

FASİT — Hayırdır inşallah bolluk, bereket.

SÜLEYMAN — Hayırdır inşallah, uğur keramet.

FAHRÜNNİSA — Hayırdır inşallah.

HEPSİ BİRDEN — Fesuphanallah, fesuphanallah!

KÜŞAT — (*İşini bırakmış deli mi bunlar gibi bak-
maktadır. Fahrünnisa'ya.*) Koro halinde rüya gö-
rüyorlar.

FAHRÜNNİSA — Ne var bunda şaşacak yani?
KÜŞAT — Hiç görmemiştin böyle şey.
FAHRÜNNİSA — Biz mabadli tefrika gibi rüyalar da görürüz bazı.
HÜRREM — Bu kaçınıcı oluyor bu sene?
FASİT — Maalesef üçüncü.
SÜLEYMAN — Halbuki evvelki yıl, değil mi, beş kerre. Tam beş kerre.
FAHRÜNNİSA — *(Övünçle)* Beş kerre aynı rüyayı görmüştük. Hem de her seferinde başka rüya.
FASİT — O zaman aramızda yabancı yoktu.
KÜŞAT — *(Çalışmadığı için sinirlidir. Hidde ile ayağa kalkar.)* Deli ediyor beni bu müzik, bu saçma laflar, bu kalabalık. Çalışmıyorum burada.
FAHRÜNNİSA — Bir pazar günümüz var, onda da yüzünü göremiyoruz.
KÜŞAT — İnsaf. Aylardır ilk defa aldım kroki defterini.
FAHRÜNNİSA — Hafta içinde yap.
KÜŞAT — İşten vakit oluyor mu?
FAHRÜNNİSA — Akşamları.
KÜŞAT — O havayı bulamıyorum. Zat işleri şefliği dosyalarından sonra resim yapılır mı sanıyorsun sen?
FAHRÜNNİSA — Sen beni eskisi gibi sevmiyorsun.
KÜŞAT — Hoppala. Nerden nereye? Hani sen benimle resmim için evlenmiştin.
FAHRÜNNİSA — Kim demiş, ben seninle senin için evlendim.
KÜŞAT — O zaman böyle dememiştin ama.
FAHRÜNNİSA — Her kadın bir erkeği sever, sonra bu sevgiyi birtakım sebeplerle süsler.
KÜŞAT — Sen beni çalıştırmayacak mısın?
FAHRÜNNİSA — Git çalış hayatım, o kadar direnmiyorsan.

(Küşat defterini alıp giderken kaynanası ile karşılaşır, yol değiştirir, çıkar.)

HÜRREM — *(Arkasından)* Ukala dümbeleşti...
FASİT — Utanacağı yerde...
FAHRÜNNİSA — Niye utansın?
HÜRREM — Mimar diye süsledin bize önce. Mimar bile değilmiş. İtiraf etti sonra.
FAHRÜNNİSA — Ressamlık mimarlıktan aşağı mı?
HÜRREM — Elbette ya. Ressam mimarın uşağıdır. O söyler öbürü çizer.
SÜLEYMAN — Neme lazım, işinde ciddi oğlan. İyi intibak etti zat işleri mevzuatına. Hastalık diye kabul et onun bu küçük merakını...
FASİT — *(İçerde piyano durmuştur.)* Piyano durdu yine anne.
SÜLEYMAN — *(O da kulak kabartmıştır.)* Hürrem sen bir görünsen.

(Hürrem içeri gider, onun gitmesi ile piyano yeniden başlar. Hürrem döner.)

FASİT — *(Pencereden bahçeye bakar.)* Kim bilir nereye gitti? Yer de beğendirilmiyor beyefendiye artık.
SÜLEYMAN — *(Kızının sesini övünerek dinler.)* Bekarlığında benim de sesim vardı. Sonra iş güç, evlenmek ilerletemedik, ne demeli. Ama kızıma geçti hiç değilse.
HÜRREM — İyi marifet.

(Küşat elinde tablosu görünmüştür. Suratı asıktır.)

FAHRÜNNİSA — Ne geldin?
KÜŞAT — Yer bulamadım.
FAHRÜNNİSA — Serin, oraya gitseydin.
KÜŞAT — Orada da soğan kurutuyorlarmış, duramadım kokudan. Bak ne buldum.
FAHRÜNNİSA — Ne buldun?

KÜŞAT — Bil bakalım bu ne? *(Tabloyu göstererek)* Şu gözünden sakındığın Ver Elini Gökyüzü tablosu.

FAHRÜNNİSA — Nereden buldun onu?

KÜŞAT — *(Hürrem'e bakarak)* Tavuk kümesinin damında.

FAHRÜNNİSA — Kim koymuş onu?

HÜRREM — Ben koydum. Ne oluyor yani, sorgu yarıcına hesap verir gibi.

SÜLEYMAN — Dur bakayım. Bana anlat karıcığım.

HÜRREM — İki gündür hınzır bir sansar dadanmış kü-mese. O yeni çıkan palazların dördünü kapmış. Baktım kontrplak aralık. *(Tabloyu işaret ederek)* Bu da ayak altında idi zaten. Tel örgünün arkasına sıkıştırdım, aralığı kapasın diye.

FAHRÜNNİSA — İlahi anneciğim, başka bir şey bulamadın mı?

HÜRREM — Bulamadım. Ne olmuş? Kusur mu oldu? Bari bir işe yarasın dedim.

KÜŞAT — *(Fabrünnisa'ya)* Buyurun. Salondan yatak odasına. Yatak odasından koridora.

FAHRÜNNİSA — Ne yapalım, yeni dolap gelince yatak odasında yer kalmamıştı.

KÜŞAT — Koridordan da kümese. *(Tablonun tozlarını silkelere.)* Ver Elini Gökyüzü ha! *(Acı acı güler.)* Ver elini palaz kümesi desem daha iyi edecekmişim.

HÜRREM — Deminden beri sustum sustum buraya geldi. Hem suçlu, hem güçlü ayol. Hadi bilemedik kusur ettik diyelim şu muşamba parçasına. Ya onun yaptığı, aştu, taşu nisabı geçti.

(Bu arada müzik durmuş. Doktorla Mithrännisa gürültüyü duyunca odaya gelmişlerdir. Fabrünnisa annesini yatıştırmak ister.)

FAHRÜNNİSA — Anne, anneciğim, rica ederim.

SÜLEYMAN — *(İşini bırakıp onların yanına gelmiştir.)* Hürrem, Hürrem!

HÜRREM — Keyfiniz kaçmasın diye sustum söylemedim. Ama işte çanak tuttu artık. Marifetini söylesem şaşarsınız.

HEPSİ BİRDEN — Ne yapmış, ne yapmış?

HÜRREM — *(Üzerinde toplanan ilgiyi yudum yudum tadarak ve Küşat'ın yüzüne bakarak)* Selvilerin dalını kesmeye kalkmış dün gece. Bizden gizli. Bu sabah fark ettim.

HEPSİ BİRDEN — *(Hayretle)* Ne, ne, nasıl?

FAHRÜNNİSA — *(Önüne bakan kocasına)* Doğru mu Küşat?

KÜŞAT — Evet, boğulur gibi olmuştum o gece, nefes alamıyordum. Tam pencerenin önündeki iki dalı kesmek istedim.

FAHRÜNNİSA — Ben sana onlara dokunma demedim mi?

KÜŞAT — Elimde değildi. Bir faydası da olsa bari. Selviyi indirsem bile arkasında ordu gibi başka selviler vardı.

SÜLEYMAN — Zarar yok damat. İlk geceleri de sarmaşıkların hışırısından uyuyamıyordun. Bir altı ay daha geçsin bunlara da alışsın.

FASİT — Bakayım neresini kesmiş? *(Hürrem'le çıkar.)*

SÜLEYMAN — *(Arkalarından giderek)* Mesele yapmayın artık. *(Doktor bu tatsız olayın içinden sıyrılmak ister gibi Mithrännisa ile babçe kapisına doğru yürürler.)*

KÜŞAT — *(Fabrünnisa'ya)* Gördün mü rezaleti?

FAHRÜNNİSA — Meseleyi büyütme bırak artık.

KÜŞAT — İnadıma keseceğim bütün selvileri. Lanet olsun hepsine.

FAHRÜNNİSA — Lanet okuma Küşat.

KÜŞAT — Okuyorum işte. Duyarlarsa duysunlar. Lanet olsun hepsine, selvilerinize, sarmaşıklarınıza, rüyalarınıza, kapuskanıza.

FAHRÜNNİSA — Bana da mı Küşat. Söyle bana da mı?

KÜŞAT — *(Onun ağlamak üzere olduğunu görerek)* Öyle demek istemedim. Deli ediyorlar beni. Sinekler gibi vızhyorlar etrafımda. Deli ediyor beni bu baş ağrısı. *(Fabrünnisa çıkar. Küşat birden durulur gibi olur. Ciddleşir. Sonra kesin kararını vermiş olarak)* Değil mi ki bana böyle dedi. *(Duvardaki tarihi baltayı kapar.)* Hepsini yıkaçağım selvilerin, hepsini. *(Tam bu sırada çıkmak üzere olduğu kapının önünde Azat'la karşılaşır. Azat onun haline ve elindeki baltaya korku ile bakar. Girmeye çekinir.)*

KÜŞAT — Merhaba Azat.

AZAT — Merhaba Küşat. Savaşa mı gidiyorsun? Nedir bu hal?

KÜŞAT — *(Kendine gelmiştir, elindeki baltayı duvardaki yerine asar.)* Affedersin. Girsene içeri. *(Onun hâlâ çekindiğini görerek)* Gir, gir, gir, gir.

AZAT — *(Çekingen)* Biçimsiz zamanda geldim galiba.

KÜŞAT — Yo hayır.

AZAT — Bir iş için bu kıyıya geçmiştim de yarım saat sana uğrayayım dedim.

KÜŞAT — Çok iyi ettin. Otursana. *(Azat'ın Süleyman'ın yerine oturması üzerine)* Oraya değil.

AZAT — *(Yerinden fırlar.)* Neden?

KÜŞAT — *(Kenardaki bir tabureyi çeker.)* Burası daha rahat da.

AZAT — *(Şaşkınlıkla kalkar, öbür tarafa oturur.)* Bak sana ne getirdim. Pipo tütününü. Sen bu markayı seversin.

KÜŞAT — *(Alarak)* Mersi. Ama şimdi pek içmiyorum.

AZAT — Hasta musun?

KÜŞAT — Değilim, ama belki hastayımdır.

AZAT — Nen var? Bir tuhafısın. Biraz şişmanlamışsın, ama yorgun görünüyorsun.

KÜŞAT — Yorgunluk değil. Bu ağır hava. Gözlerim ağrıyor geldiğimden beri.

AZAT — Doktora göstermedin mi?

KÜŞAT — Bu gözlükleri verdi.

AZAT — Bütün derdin bu olsun. Geçer, alışsın.

KÜŞAT — Sizde ne var ne yok?

AZAT — Bıraktığın gibi. Çekişme, dedikodu. Sen burada iyi kafa dinliyorsun.

KÜŞAT — Behram ne âlemde? Mansur? Hamza?

AZAT — Bırak şerseriye.

KÜŞAT — Neden?

AZAT — Geçen gün seni soruyordu kaç para aylık alıyor diye?..

KÜŞAT — Ne yapacaktım?

AZAT — Ben de sordum. "Kendini kaç para satığını öğrenmek istedim" dedi.

KÜŞAT — Demek böyle yorumladılar orada. Halbuki ben...

AZAT — Biliyorum canım bana mı anlatacağsın.

KÜŞAT — Benimki sadece hız almak için bir gerileme. Sonra koşup koşup...

AZAT — Boş ver söylesinler.

KÜŞAT — Akümülatörlerimi doldurmak için geldim buraya...

AZAT — Birkaç eskizini görebilir miyim?

KÜŞAT — Şu ara pek olmadı, abuk sabuk şeyler hepsi. Senden saklayacak değilim ya olmuyor işte nedense. Havasını bulamıyorum.

AZAT — Yorgunsun belki.

KÜŞAT — O da değil. İşim rahat. Bazı gece zihnim açılır gibi oluyor. Oturup bir şeyler çiziktiriyorum. Hemen başıma dikiliyorlar. Ya karım, ya kaynanam, ya kaynatam, yat artık diye.

AZAT — Fena mı hepsi birden sıhhatini düşünüyorlar.

KÜŞAT — Yok efendim gaz fazla yanmasın diye, bilirsin ilhamım da gece açılır aksi gibi.

ABDÜLHATİP — Yedide yemek, dokuzda yatak, altıda kalkmak.

KÜŞAT — *(Papağanına dönmüş)* Sus be.

AZAT — *(Şaşırmıştır?)* Kim bu?

KÜŞAT — Abdülhatip. Emektar papağanları. *(Duvardaki resimleri göstererek)* Dedelerinin, haminmelerinin hediyesi. *(Devamla)* Kısacası, ilham geldiğinde beni horlar buluyor. Bırakalım beni. Sen ne yapıyorsun?

AZAT — *(Tablaya vurarak)* Bu sene ikinci sergimi hazırladım.

KÜŞAT — Satış yapabildin mi bari?

AZAT — Umduğumun üstünde. Şansım açıldı birden.

KÜŞAT — Hele hele.

AZAT — *(İtiraf ederek)* Tahminin gibi.

KÜŞAT — Nasıl bir şey?

AZAT — Öbürlerine hiç benzemiyor. Lacivert gözlü. Sanki yaşamıyor da yaşadığını hayal ediyor gibi bir şahsiyeti var. Kovalarsan kaçıyor.

KÜŞAT — Kovalamazsan? Kendi geliyor mu o zaman?

AZAT — Bazı, bazı...

KÜŞAT — Huyu, karakteri nasıl, şefkatli mi?

AZAT — Pek değil...

KÜŞAT — Üzüyor o halde seni.

AZAT — Kiskanmazsam rahatım. Şu sıra bir nonfigüratif çiziyorum.

KÜŞAT — Hayrola?

AZAT — Yazmadılar mı sana, büyük yarışma için? Bir de broşür yollamışlar.

KÜŞAT — Haberim yok birader.

AZAT — Nasıl olur?

KÜŞAT — Kayınvaldenin sansürüne *(yurtma işareti)* takılmıştır. *(Ya, ya kontrol ediyor gibi bir jest yapar.)*

AZAT — Sen de katılıyorsun sanmıştım. Millet bunun için çalışıyor şimdi. Birinciye elli bin lira.

KÜŞAT — Yapma...

AZAT — İkinciye kırk bin.

KÜŞAT — Büyük bir ödül.

AZAT — Ne diyorsun bir gelecek. *(Biraz önce Fabrümisa'nın oraya bıraktığı gazeteyi işaret eder.)*

rek) Yazmadı mı bu gazeteler? Neymiş bu? *(Okur.)* İstikrâr.

KÜŞAT — *(Gazeteyi alıp göstererek)* Burada yalnız bu gazete çıkar. O da hep ticari ilan basıyor. Daha ne kadar var bu yarışmaya?

AZAT — Üç ay kadar? *(Yarım ağızla)* Yolla bir şey...

KÜŞAT — Çok az kalmış. İyi bir şey bulmalı. Rastgele resimle girilmez. Jüride kimler var?

AZAT — Eskiden olanlar.

KÜŞAT — Vazgeç yahu.

AZAT — Kendine güvenin kırılmış senin dostum.

KÜŞAT — Sen beni anlamıyorsun Azat. Boğulur gibiyim burda. Bu göz ağrıları. Denizi görsem, bir nefes alsam belki.

AZAT — Kaç gel yahu birkaç gün için aramıza. Açılırsın.

KÜŞAT — İzin alamam iki yıl geçmeden.

AZAT — Hafta tatilinde atla uçağa...

KÜŞAT — Benim oraya gelmem kalmam derken hafta başı olur. Dönüş vakti.

AZAT — Ayrı çıkamıyor musun karınlan bizim tarafa?..

KÜŞAT — Mali durumu unutuyorsun.

AZAT — Doğru.

KÜŞAT — Ne vakte kadar dedindi gönderme süresi?

AZAT — Eylül sonu. *(Saatine bakar.)* İyi konuştuk. Bana izin.

KÜŞAT — Ne çabuk.

AZAT — Uçağım kalkıyor yarım saate kadar.

KÜŞAT — Ne mutlu sana. Vaktin olsa ihlamura kal derdim.

AZAT — O da nesi?

KÜŞAT — Beş çayı yerine "ihlamur saati" vardır bunlarda.

AZAT — Hoşça kal.

ABDÜLHATİP — Güle güle.

AZAT — Eyvallah Abdülhatip.

KÜŞAT — Selam karşı kıyıya.

(Azat çıkar, Küşat balkona doğru yürür, dışarda bir yere doğru bakar, sonra balkon merdivenlerinde uzaklaşır.)

MİHRÜNNİSA — *(Azat'ın çıktığı kapıdan girer, arkasında doktor.)* Yapmayın rica ederim.

DOKTOR — Kimse yok diyorum size.

MİHRÜNNİSA — Hayır istemiyorum.

DOKTOR — Kim görecek ama?

MİHRÜNNİSA — Kimse görmese de kendime karşı küçük düşmek istemiyorum.

DOKTOR — Küçük düşülecek bir şey mi öpülmek?

MİHRÜNNİSA — Evlenmeden hiçbir erkeğin dudağı yanağıma değmeyecek diye yemin etmişim.

DOKTOR — Düşündüğünüz şeye bakın.

MİHRÜNNİSA — Ben yeminimi tutarım.

DOKTOR — Peki siz yemininize uyun. Şart mı ille yanağıntuzdan öpmek? Boynunuzdan öperim ben de.

MİHRÜNNİSA — Hiçbir tarafımdan öpemezsiniz. Bırakın da ıhlamuru hazırlayayım. Neredeyse gelirler şimdi.

DOKTOR — Ben de size yardım edeyimi.

MİHRÜNNİSA — Hayır olmaz siz burda uslu uslu oturun. Ben şimdi geliyorum.

DOKTOR — Ya dayanamazsam ama.

MİHRÜNNİSA — Ben size ne öğretmişim?

DOKTOR — Kendi kendine telkin: Sakinim, huzurluyum, kendime hâkimim, değil mi?

(Ama birden yine kıza doğru saldırır, kız çığlık atarak kaçar. Yalnız kalan doktor eski model borulu gramofona Tuna Dalgaları valisini kor. Bir iki vals figürü yapar. Tepsi ile içeri giren Mührünnisa'nın elinin dolu olmasından faydalanarak kıza yeniden sataşmaya başlar.)

MİHRÜNNİSA — A yapmayın ama.

SÜLEYMAN — *(Balkon kapısında belirerek)* Ne yapıyorsunuz burada?

DOKTOR — İhlamur hazırlıyoruz. *(Mührünnisa'nın doldurduğu kadehlerden birini telaşla dikiğinden ağzı kavrulur.)*

SÜLEYMAN — Hürrem yok mu? Küşat, Fasit neredeler?

DOKTOR — Bilmem.

SÜLEYMAN — Saat tam beş.

HÜRREM — *(Fasit'le gelerek)* Biz buradayız.

FAHRÜNNİSA — *(Balkon merdiveninden gelir.)* Küşat yok mu? Onu anyorum deminden, beri.

HÜRREM — Misafiri vardı ya.

SÜLEYMAN — O çaktan gitti.

(Mührünnisa ıhlamuru getirmiştir.)

FAHRÜNNİSA — *(Seslenerek)* Küşat, neredesin?

SÜLEYMAN — Allah, Allah, ıhlamur saatinde herkesten önce o gelirdi.

FAHRÜNNİSA — Hiç böyle yaptığı görülmemişti.

DOKTOR — Tuhaf şey gidip ben arasam.

SÜLEYMAN — Altı aydır bir gün aksattığı olmadı da.

FASİT — Dikbaşlılık belirtisi bunlar. Yavaş yavaş çıkıyor mayası ortaya.

FAHRÜNNİSA — Aman ağabey hemen fenaya yorma.

HÜRREM — Ben bunda bir uğursuzluk seziniyorum.

DOKTOR — Hiç bilmez mi önemini?

FASİT — Bu bize karşı yapılabilecek en büyük hakarettir.

FAHRÜNNİSA — *(Yerinden kalkıp balkona fırlamıştır, bahçeye doğru seslenir.)* Küşat, Küşat!

MİHRÜNNİSA — Enişte.

DOKTOR — *(O da pencereden seslenir.)* Küşat.

HÜRREM — Gelin diyorum buraya, bu ne saygısızlık.

(Gidenler geri dönerler, Mibrünnîsa ıhlamurları birer birer verir. Baba karıştırır. Hepsi aynı tempo ile karıştırırlar. Baba kaşığı çeker. Bardağın kenarına iki kere vurup yana kor. Öbürleri de. Fıncanın altını tabağa iki kere sürer. Öbürküller de. Sonra komuta üzertne gibi serçeparmağı kalkık elleri ile fıncanları ağızlarına götürüp içer, yine aynı anda çekerler. Küşat üstü başı toz içinde kapıda belirmiştir.)

DOKTOR — (Onu fark ederek) İşte geldi.

FAHRÜNNİSA — Nerede idin. Çok merak ettim. (Ona doğru kalkacak gibi olur, yanına oturan Fasit onu oturtur.) Bak beşi çeyrek geçiyor. Hiç geç kalmazdın. (Küşat'ın çok yumuşak yarı uykuda rüya görür gibi gülümser ve biraz da dokunaklı bir hali vardır.) Niye cevap vermiyorsun?

(Deminden beri onu görmemiş gibi ıhlamurları için Festekezler. Küşat'ın cevap vermemesi üzerine ona doğru bakarlar. Küşat kurulu bir makine gibi küçük ve yumuşak adımlarla ilerler.)

FAHRÜNNİSA — (Kalkar, ona doğru yürüyerek) Hاستا mısın?

SÜLEYMAN — (O da meraklanmıştır.) Ne oldun daimat?

HÜRREM — Keçileri kaçırdı galiba adam. (Hepsi kalkmışlardır.)

MİHRÜNNİSA — Üstünüz toz toprak içinde.

FASİT — Sarhoş galiba. Ağzını koklayın.

SÜLEYMAN — Nerede bulup da içecek içkiyi?

HÜRREM — Su serpelim yüzüne.

SÜLEYMAN — Hasta mısın oğlum? Dilin mi tutuldu?

KÜŞAT — (Ancak duyulabilir bir sesle) İyiyim. Çok iyiyim.

DOKTOR — Gözlerin mi ağrıyor, başın mı döndü? Fernalığın mı var?

KÜŞAT — Gözlerim iyi. Başım çok hafif.

FAHRÜNNİSA — Nerede idin?

HÜRREM — Nerede idin?

(Küşat omzunu kaldırıp bilmem işareti yapar.)

DOKTOR — (Tatlılıkla onun koluna girerek, sahnenin önüne doğru götürür.) Bana söyle neredeydin? (Küşat cevap vermekle vermemek arasında düşünür.)

DOKTOR — Söyle bana kimseye söylemeyeceğim.

KÜŞAT — (Çok kısık bir sesle, çocuk gibi gözleri parlayarak) Bir pencere buldum, nihayet, nefes alacak.

DÖRDÜNCÜ TABLO

DEKOR: **Değirmenin içi:** Çatı kat. Arka planda büyük ve kırık bir cam. Küçük bir balkon. Orta yerde bir çatı direği, kenarda tahta bir sedir. Odanın uzun zamanlardan beri boş kaldığı her halinden bellidir. Perde açıldığında sahne karanlıktır. Merdivenlerden doğru doktorun sesi duyulur.

DOKTOR — (Sayarak) Otuz beş, otuz altı, otuz yedi, otuz sekiz.

KÜŞAT — Otuz dokuzuncu basamak sakattır, dikkat.

DOKTOR — İyi ki söyledin ayağım içine giriyordu. İştiği tutsana şu yandan. (Yine saymaya devam eder.) Kırk, kırk bir, kırk iki. Değirmen değil, kule mübarek.

KÜŞAT — İlk gördüğümde deniz feneri sanmışım zaten.

DOKTOR — Neden bu tepenin üstüne yapmışlar?

KÜŞAT — Rüzgâr alsın diye, ağaçların üstünden.

(Girerler, Küşat'ın elinde gemici feneri vardır. Feneri direkteki çiviyeye asar. Sahnenin yarısı aydınlanmıştır.)

DOKTOR — *(Bakınarak)* Demek burası?

KÜŞAT — İşte burası sığınağım, nefes borum, pencere.

DOKTOR — Geceleri mi geliyorsun hep böyle? *(Bakınur. Balkona yürürler.)*

KÜŞAT — El ayak çekildikten sonra, bazen de tan ağarırken. Çok erken öyle güzel olur ki sabahları. Deniz görünür şu yandan. Beyaz dalgaları ile sahilde gülürsün.

DOKTOR — Denizin resmini mi yapıyorsun burada sen?

KÜŞAT — Yok canım.

DOKTOR — Öyle ise ne zorun? Ne kaçıyorsun buraya?

KÜŞAT — *(Gözlerini tutarak)* Burada geçiyor gözlerim, yarım baş ağrım. Burada hafifliyorum biraz. *(Pencereye giderek)* Bak selvilere, aşağıda kalıyor. Tepeleri bile yetişmiyor buraya.

DOKTOR — Bir duysalar, ama geldiğini. Korkmuyor musun?

KÜŞAT — Kim duyacak. *(Piposunu yakmıştır? Doktora alayla bakar.)* Hapşurmuyor musun? *(Doktor güler.)* En havadar, en güzel manzaralı yere uğursuz diyip çıkmışlar.

DOKTOR — Bir dayıları atmış buradan kendini.

KÜŞAT — Neden acaba?

DOKTOR — Adamı afaroz etmişler bu yüzden. Aile mezarlığına bile almamışlar.

KÜŞAT — İyi ki yıkturmamışlar değirmeni.

DOKTOR — Yıkıncılardı, ama korkudan. Ona ellerini bile sürmeyi uğursuzluk saydıklarından. Konuşulmayan bir şey, var değildir sayıp, onu düşüncelelerinden silmeyi daha kolay bulmuşlar.

KÜŞAT — Demek ondan, adı geçince ifrit oluyorlar. Kendi kendini kandırmak.

DOKTOR — Ne yapacaksın bu gece şimdi?

KÜŞAT — Çalışacağım.

DOKTOR — Gece resim yapılır mı?

KÜŞAT — Kafamda tasarlıyorum yapacağım resimleri.

DOKTOR — Gördük artık. Hadi inelim.

KÜŞAT — Ben kalacağım. Bu ay ışığında bırakılır mı burası. Pipo içeceğim biraz keyfimce? *(Gider kenardan bir kutu alır gösterir.)* Burada ne var biliyor musun? *(Gösterdiği pilli küçük bir radyodur. Açar. Müzik R. Strauss. Don Kişot wertürü.)*

DOKTOR — Oh! Keyif senin...

KÜŞAT — Ancak burada evimdeyim.

DOKTOR — Karın gece uyansa aramaz mı?

KÜŞAT — Külçe gibi uyur.

DOKTOR — Tatalım ki uyandı.

KÜŞAT — Uykum kaçtı bahçede dolaşım derim.

DOKTOR — Neme gerek ben gidiyorum dostum. Bana kalırsa sen de in.

KÜŞAT — Sen beni anlamıyorsun.

DOKTOR — *(Alaycı)* Askerde de böyle derdin. İyi geceler.

KÜŞAT — Sana da.

DOKTOR — Ben şimdi nasıl ineceğim?

KÜŞAT — Işık tutarım sana. Dur yahut. Al sen bu feneri.

DOKTOR — E, sen? Karanlıkta mı kalacaksın?

KÜŞAT — Bir fener daha var burada. İn sen onunlan. Aşağı merdivene bırak.

DOKTOR — Eyvallah.

(Sabne tekrar kararmıştır. Merdivende doktorun uzaklaşan ayak sesleri. Küşat pencereye doğru yürür. Arka fondaki ay ışığında Küşat'ın, değirmen kanatlarının ve selvillerin tepesinin gölgesi. Açık bırakılan küçük

radyoda Don Kişot uvertürü. Deminden beri karanlıkta kalmış sedir tarafından bir kabkaba iştilir. Küşat korkmuş ve şaşmıştır.)

KÜŞAT — Kimdir o, kim var orada?

SERAP'IN SESİ — (Gülerek) Affedersiniz.

KÜŞAT — Kimsiniz siz?

SERAP — Yabancı değil. Bu odanın eski sahibi... Kibritiniz var mı?

KÜŞAT — Buyurun. (Kibritin aydınlığında Serap'ın yüzü.) Sen?

SERAP — Evet ben. Asıl senin işin ne burada anlamıyorum?

KÜŞAT — (Hâlâ şaşkın) Ben...

SERAP — Evet sen?

KÜŞAT — Niye güldün demin?

SERAP — Hiç.

KÜŞAT — Söyle ne olur.

SERAP — (Hatırladığı için yine gülmesi tutmuştur.) Gölgene güldüm. Ama senin olduğunu bilmiyordum.

KÜŞAT — Ne vardı gölgede?

SERAP — Hiç.

KÜŞAT — Söylesene ne vardı?

SERAP — Arkandaki fon. Kanat, selviler ve senin gölgen.

KÜŞAT — Ne olmuş?

SERAP — Bana Don Kişot'u hatırlattı.

KÜŞAT — Don Kişot mu?

SERAP — Evet, Küşat. (İsim benzerliği büsbütün tuhafına gitmiştir.) Bak ismin de çok benziyor. Affet beni. Elimde değil.

KÜŞAT — (Gocunmuş) Alay ediyorsun sen benimle.

SERAP — Alay diye söylemedim. İnan bana. (Radyoyu gösterir.) Belki bir çağrışım.

KÜŞAT — (Laf değiştirmek için) Nereden geldin sen?

SERAP — Merdivenlerden.

KÜŞAT — Sahi nerden geldin?

SERAP — (Bir rol oynadığını belli ederek) **Denizden. Uzak enginlerden...**

KÜŞAT — (O da oyunun bavasına girerek) **Kimi bekliyordun burada?**

SERAP — **Seni yahut bir başkasını.** (Gülüştürler. Serap rolden çıkarak) Sahi ne idi o piyesin adı. Akademide oynadığımız?

KÜŞAT — Maya, galiba.

SERAP — Devam...

KÜŞAT — (Yine oyunun bavasında) **Anlamıyorum.**

SERAP — **Neyi anlamak istiyorsun?**

KÜŞAT — **Şimdi nereye gideceksin?**

SERAP — **Denize, uzak enginlere.**

KÜŞAT — **Gitme kal ne olur. Sislerimin feneri.**

SERAP — (Rolden çıkıp gülerek) Ters söyledik galiba burasını.

KÜŞAT — Farkındayım.

SERAP — Gerisi nasıldı piyesin? (Hatırlamaya çalışarak) Dur bakalım.

KÜŞAT — (Daha önce hatırlamıştır.) **İstekler...**

SERAP — Atladın galiba. Arada bir şey vardı.

KÜŞAT — Geç şimdi onu. Repliği ver. İstekler...

SERAP — (Role girerek) **Beni al.**

KÜŞAT — **Anılar...**

SERAP — **Gözlerini kapa.**

KÜŞAT — **Ateşler.**

SERAP — **Söndürürüm.**

KÜŞAT — **Sırlar.**

SERAP — **Dinlerim.**

KÜŞAT — **Acılar.**

SERAP — **Avuturum.**

KÜŞAT — **Düşler.**

SERAP — **Onlara benzemeye çalışırım.**

KÜŞAT — **Gözlerin ne parlak.**

SERAP — **Senin bakışından.**

KÜŞAT — **Ağzın ne sıcak.**

SERAP — **Öpüşünden.**

KÜŞAT — **Ellerin titriyor.**

SERAP — **Senin titremenden.**

KÜŞAT — **Adın ne?**

SERAP — **Nasıl istersen.**

KÜŞAT — **Kimsin sen?**

SERAP — **Senin istediğin.**

KÜŞAT — *(Ona sarılmaya çalışarak)* Seni arıyordum ben.

SERAP — *(Onu durdurup geri kaçar.)* Yo hayır, orası yok.

KÜŞAT — Ne kadar alkışlanmıştık hatırlıyor musun?

SERAP — Tam beş kerre açıldıydı perde.

KÜŞAT — Candan oynadığımız için. *(Düşünceli)* Ne güzel başlamıştı.

SERAP — Başlangıçlar hep güzel olur zaten.

KÜŞAT — Güzel de bitebilirdi pekala. *(Ona bakarak)* Sen isteseydin eğer. Neden kaçtı o zaman?

SERAP — Gitmek zorundaydım.

KÜŞAT — Neden?

SERAP — Bir yerde uzun boylu kalamadığımdan.

KÜŞAT — Nereye kaçmıştın?

SERAP — Bak orası piyese benzer. Denize. Başka enginlere.

KÜŞAT — Bir gün unutamadım seni. Hep hatırlımdasın. Düşlerimde.

SERAP — Ben de, diyebilmek isterdim. Ama bilirsin yalan söyleyemem.

KÜŞAT — O zaman da böyle zalimdin.

SERAP — Dürüsttüm sadece.

KÜŞAT — Peki ama senin burda ne işin var kuzum?

SERAP — Dedim ya, burası benim eski odam.

KÜŞAT — Şakayı bırak.

SERAP — Oynamıyorum. Odam tabii. Çocukluğumdaki. Aşağıdan bunalınca buraya kaçardım şel başlamış gibi.

KÜŞAT — *(Anlar gibi olmuştur.)* Yoksa sen...

SERAP — Hay aklınla yaşa. Evet.

KÜŞAT — Onların kuzenisin demek. Hani şu afaroz edilen.

SERAP — Tamam. *(Çevresine bakınır.)* Babam da burayı çok sevdi.

KÜŞAT — .... sonra kendini burdan attı. *(Serap onaylama anlamına başını sallamıştır.)* Ne tuhaf.

SERAP — Tuhaf olan ne?

KÜŞAT — Hiç...

SERAP — Peki sen ne arıyorsun burada?

KÜŞAT — *(Daldığı şaşkınlıktan uyanarak)* Ben mi? Ben şey... *(Başı ile köşkün tarafını göstererek)* Ben o köşkün damadıyım.

SERAP — *(Şaşırıp kalmıştır.)* Neeee? *(Küşat; ya, evet gibilerinden başını sallar. Serap kabkabalırla gülmektedir.)* Ay bunu anlamalı idim. Bu deminki gölgenden de komik.

KÜŞAT — Ne var bunda komik olacak?

SERAP — *(Hep gülmektedir.)* Kırk yıl düşünsem aklıma getiremezdim. Peki ama neydi zorun?

KÜŞAT — Ne demek zorun?

SERAP — Şey yani durduğun yerde...

KÜŞAT — *(Ciddi)* Hayatımda bir boşluk duyuyordum.

SERAP — Boşluk duyuyormuş.

KÜŞAT — Ümitsiz bir anımda.

SERAP — *(Hep gülererek)* Ümitsiz bir anı imiş.

KÜŞAT — Karşıma biri çıktı.

SERAP — *(Küçümseme ile)* Fahrünnisa.

KÜŞAT — Sana benziyordu biraz. Demin tuhaf dediğim buydu. Gül sen istediğin kadar. Belki de onun için sevdim.

SERAP — Hiç benzemez halbuki bana. Hiç mi hiç.

KÜŞAT — Var bir şey yüzünde, havasında. Yoksa bana seni hatırlatamazdı.

SERAP — Hüsnü kuruntun. Sonra?

KÜŞAT — Seviştik. Evlendik. Burdayım.

SERAP — Peki resim.?

KÜŞAT — Daha çok sanatım için yaptım bu evliliği.
Yeni bir çevre, yeni ilhamlar. Geçim kaygılarından uzak durulmuş bir yaşayış.

SERAP — Sen ihtiyarlamışsın.

KÜŞAT — Daha ileri fırlamak için nasıl geri geri gidip hız alırsa insan...

SERAP — Gerilerken arkadaki çukura düşülür bazen.

KÜŞAT — Göreceksin bak.

SERAP — Hep aynı büyük laflar.

KÜŞAT — Göreceksin.

SERAP — Zavallı Bay Festekiz.

KÜŞAT — Kim Festekiz?

SERAP — Sen Festekiz. Soyadın öyle değil mi?

KÜŞAT — *(Birden afallamıştır.)* Evet... ama... imzama yine eskisi gibi atıyorum.

SERAP — Hangi resmine?

KÜŞAT — *(Düzelterek)* Yahut atacağım, yapacağım resimlere. Kafam bunların tasarıları ile dolu.

SERAP — Milyonlarca insanın onuru, yapacağı tablolar, yazacağı romanlar, göreceği büyük işlerin tasarıları ile doludur. Çizgi haline, renk haline gelmiş tasarım yok mu hiç?

KÜŞAT — *(Yutturamadığını görmüştür.)* Altı aydır henüz. *(Yok anlamına başını sallar.)*

SERAP — Neden?

KÜŞAT — Bilmiyorum, belki bir alışma süresi.

SERAP — Bu süre bazen bir ömür sürer.

KÜŞAT — Ne yapmalıyım dersin?

SERAP — Bilmem, sen yapacağını yapmışsın kendine.

KÜŞAT — Ne olur böyle konuşma benimle.

SERAP — Haklısın. Faydası da yok. *(Sözü değiştirmek için)* Demek burayı sen de buldun?

KÜŞAT — Ancak birkaç gün önce. Gizli bir elle itilmiş gibi. Bilirsin kapısı hep kilitli durur.

SERAP — Uğursuz diye yanına uğratmazlardı bizi.

KÜŞAT — Kilidi sökerek içeri girdim. Merdivenlere

örümcekler ağ yapmıştı. Bir de çıktım ki dünyalar varmış. Rüzgârlar yıkarmış burayı, temiz. Karşı kıyı görünüyordu sonra, çok uzaktan.

SERAP — *(Sessizlik.)* Bir iş için gelmişim bu kıyıya. Eski odamı görmeden edemedim. Akşam vakti usulca bahçeye girdim. Eski anılara dalıp uyumuşum sedirde.

KÜŞAT — Kilidi ben kırmamış olsa idim?

SERAP — *(Kendi kendine konuşur gibidir. Küçük bir anahtar göstererek)* Anahtarı vardı bende.

KÜŞAT — Burada mı yatıp kalkardın?

SERAP — Hayır ama, bir çeşit avunağımı burası benim. Kurtuluş odam. Aşağıdan usarıncı sarmaşıklardan, börtü böcekten, selvilerin rutubetinden soluğu burada alırdım. Budalaca âdetlerini tükürebilmek için yüksekçe bir yer lazımdı bana.

KÜŞAT — Seni anlıyorum.

SERAP — Nasıllar, ben görmeyeli?

KÜŞAT — Bildiğin gibi.

SERAP — Sarmaşıktan kürküne bürünmüş köşklerinde mutlu ve rahat. Nasıl sevmezdim onları. Nasıl yüksünürlerdi benden. Hele insanı usandıran o benzerlikleri. Aynalı bir odada sanırdım kendimi. *(Ona bakar.)* Seni de benzetmişler kendilerine.

KÜŞAT — Belki dışım. Ama içim?

SERAP — O da benzer yavaş yavaş. Tek istasyon alan bir radyo gibi idiler. Birinin bittiği yerden öbürü başlar. Gece bile horultuları birbirine tempo tutardı: Bariton, Tenor, Alto Soprano, Mezzo Soprano. Sanıki bir horultu kenteti.

KÜŞAT — Bak bu doğru.

SERAP — Çocukların bu evde ilk öğrendikleri laf ne olurdu biliyor musun? Biz, bize, bizim, bizden. En sevdikleri kelimeler; annem, babam, haminem, ablam, ağabeyim, dedem, ailemiz, âdetlerimiz.

KÜŞAT — Nasıl uyuşurdun onlarla?

SERAP — Az dayaklarını yemedim, onlarla uyuyamıyorum diye. Babamdan ötürü de kinliydim bana. Ben de öcümü çocuklardan alırdım.

KÜŞAT — İncir ağacından ittğin çocuk.

SERAP — Böyle bir düşünce ile itmemiştim ama.

KÜŞAT — Hiç de vicdan azabı çekmiyorsun değil mi?

SERAP — Ne çıkar. Dölleri kurusa belki daha iyi. *(Alayla Küşat'a bakarak)*. Demek onun ödevi şimdi...

KÜŞAT — Ne şimdi?

SERAP — Onun ödevi şimdi sana düşüyor demek. Festekiz soyunu üretmek.

KÜŞAT — Soy üretmek için evlenmedim ben. Ben dalmazlık boğa değilim. Sanatım için dedim ya sana.

SERAP — Demé bir şey bana. *(Gidip pencereden bakar.)* Onlar bu aptal selvilere benzerler. *(Küşat'a bakar.)* Sen de onlara benziyorsun. Başka türlü birbirinizi bulamazdınız ki.

KÜŞAT — Dinle beni.

SERAP — *(Pencereden aşağı bakarak)* Ağaçların bile aptalı, akıllısı, onurlusu, vurdumduymazı, şahsiyetlisi, rastgelesi oluyor. Şahsiyetli ağaç telgraf direği olur. İnsanların sırlarına, kaderlerine katıştır. Ya da vapur direği olur. Kıtalar görür, denizler aşar, türlü rüzgârlarda yıkanır. *(Küşat'ın semesini selvileri işaret ederek)* Bunlar miskin ağaçlar, budala kütükler bunlar. Bunlar yerlerinden memnun. Kaderlerine razı. Bunlar sade ışık kaparlar. Deniz rüzgârlarını keserler. Sonra da sabah akşam bu hallerine şükrederler.

KÜŞAT — Çok haklısın ama...

SERAP — *(Gitmeye hazırlanır gibidir.)* Birakalım bunları artık.

KÜŞAT — Ne o gidiyor musun?

SERAP — Sırf çocukluğumu yaşamak için çıkmıştım bir an. Gerektiğinden fazla bile kaldım.

KÜŞAT — *(Önüne geçerek)* Dur gitme, kal biraz.

SERAP — Burada olduğumu bir bilseler. *(Dalgin)* En sevdiğim saatler akşam saatleriydi.

KÜŞAT — Benim de.

SERAP — *(Devam ederek)* Gölgeler uzayınca bir sevinç basardı içimi. Gece olacak birazdan diye. Geceleyin karanlığa bürünürdü bütün selviler, bu köşk, bu sarmaşıklar. Gözden silinirdi birbirinin eşi yavan Festekizler. Geceler benim saltanatımdı.

KÜŞAT — Benim de öyle.

SERAP — Önünde simsiyah, yahut bembeyaz bir tuval düşün.

KÜŞAT — .... elinde hayalin zengin paleti

SERAP — Şuraya uzanırdım. Demin *(yaptığım gibi)*. *(Uzanır. Küşat da yanına ilştir. Gözlerini ondan alamamaktadır.)* Gözlerimi kapardım. Sarhoşluğa, şehvete benzer bir şey sarardı benliğimi. İlk. Tatlı. Gevşek. Ve değirmen dönerdi...

KÜŞAT — Çok iyi anlıyorum seni.

SERAP — ... Ve değirmen dönerdi. Bir vantilatör gibi. Onun ümit dolu sesi ile uyuyakalırdım bu sedirde. Bilirim ki çiçekler, ağaçlar, renkler, şekiller şimdi, dışarda, kararsızlık içindedirler. Heyecanla günü beklemektedirler. Bilirdim ki ben uyurken büyük bir şeyler olacak. Değirmen eski şekilleri, düzenleri...

KÜŞAT — ... simetrileri.

SERAP — ... geçenin içinden rüzgân ile söküp götürecekt. Ve onun süpürüp açtığı boşluğa sabah bam-başka, apaynı, yepyeni bir görünüş getirecek...

KÜŞAT — Tıpkı perde arasında dekor değişir gibi.

SERAP — Tanyeri ağarıncı, heyecandan gözlerimi açamazdım. Şuurum uyanık, gözlerim kapalı, bir müddet daha umardım, umardım, umardım. Bir de gözümü açıp bakardım ki...

KÜŞAT — ...tarhlar yine öyle sınırlı, cetvelle çizilmiş gibi.

SERAP — ...selviler yine ordu düzeninde dizilmiş.

KÜŞAT — Bir damla deniz mavisi yok. Bir damla gök mavisi. Her taraf o iç bayıltıcı bezdirici yeşil.

SERAP — Ve sarmaşıklı köşk bodur boyu ile bir kaplumbağa gibi... ve Festekizler kuyruk olmuş ayak yoluna giderlerdi, ellerinde diş fırçaları...

KÜŞAT — Ve çekilmez hayat yeni baştan başlardı.

SERAP — Ve değirmen dönerdi.

KÜŞAT — Bir vantilatör gibi.

SERAP — *(Öfke ile)* Hayır boşa dönen aptal bir tekerlek gibi. O zaman değirmene de kızardım. Nitekim onu da bırakıp karşı kıyıya kaçtım.

KÜŞAT — *(Onun bu sözlerini büyük bir hayranlıkla dinlemiştir. Gözleri parlayarak)* Serap.

SERAP — Ne var.

KÜŞAT — Yanışmaya giriyorum.

SERAP — Hangi yanışmaya?

KÜŞAT — Azat'ın anlattığı.

SERAP — Azat kim?

KÜŞAT — *(Sevinçli)* Tanıyorsun sanmıştım. Bir arkadaşım.

SERAP — Konu buldun mu?

KÜŞAT — Sen buldurdun: Oluş içindeki gece. Mavilikleri öğüten değirmen. Adını da buldum: Ve değirmen dönerdi.

SERAP — Güzel bir şey olabilir.

KÜŞAT — *(Kâğıt kalem alarak çizmeye koyulur.)* Bak şöyle bir şey düşünüyorum... Hay aksi şeytan. Ne kadar durmuş ellerim.

SERAP — Yüzüğün ağır geliyor belki. Alışık değildin.

KÜŞAT — Sahi nasıl akıl etmedim.

SERAP — Çıkarıver biraz onu.

KÜŞAT — Uğursuzdur derler ama...

SERAP — *(Alaycı)* Uğursuzmuş ... şuna bak.

KÜŞAT — Evlendim evleneni çıkarmadım da.

SERAP — *(Çilveli bir şekilde onun elini eline alır, usulca yüzüğü çıkarır. Küşat parmaklarını oynatır.)* Gördün mü şimdi ne hafif...

KÜŞAT — Sahi?..

SERAP — *(Darılmış da paylıyor havası ile)* Şunu da çıkar. *(Gözlüklerini işaret etmektedir.)*

KÜŞAT — *(Unutup taktığı gözlüğünü çıkarır ve ümitsiz ümitsiz şimdi rahat işleyen eli ile taslağını çizmeye başlar.)* Burası şöyle anlıyorsun değil mi? Değirmen bu yanda.

SERAP — Bana kalsa şöyle olmalı.

KÜŞAT — Tabii daha iyi. O zaman kanat da böyle gelir.

SERAP — Tamam. *(Birbirlerine fazla sokulmuşlardır. Küşat Serap'ı kollarının arasına alır. Serap'ın küpeşi düşer.)* Küpem düştü.

KÜŞAT — *(Ona sarılarak)* Bırak şimdi küpeni.

(Merdivenlerden Fahrünnisa'nın çığlığı duyulur. Sarılışmakta olan Küşat'la Serap korku ile irkilirler. Serap saçını başını düzeltir.)

SERAP — *(Korku ile)* Nedir o?

KÜŞAT — Fahrünnisa'nın sesi. *(Şaşkınlık içindedir.)* Kaç çabuk burdan. Bir yere gizlen.

SERAP — Gizlenmeye alışık değilim.

KÜŞAT — *(Balkon kapısını göstererek)* Hatırım için. Ne olur. *(Serap çıkar. Küşat dışarı koşar. Biraz sonra topallayan karısının koluna girmiş olarak gelir.)*

(Fahrünnisa gecelik kılığı iledir. Ayaklarında topuklu ponponlu tirşe terlikler. Sırtında tirşe gecelik. Ayağı kanamıştır. Küşat onu biraz evvel Serap'la sarılışıklarını sedire oturup ayağının kanını mendilli ile temizler.)

FAHRÜNNİSA — Dizime kadar basamağını içine gir-dim.

KÜŞAT — Aksi işte. Geçti mi şimdi? Ne arıyorsun burada?

FAHRÜNNİSA — Seni arıyorum. Gece korkulu bir rüya gördüm. Uyandım. Yanımda yoktun.

KÜŞAT — Ağrıyor mu hâlâ?

FAHRÜNNİSA — Biraz. Deli gibi salona fırladım. Ay yapma orası acıyor. Salonda da yoktun. Bahçeye çıktım, yok. Gözüm bir ışığa ilişti. Biri değirmenin kapısına bir fener bırakmış.

KÜŞAT — *(Kendini tutamayarak)* Aptal doktor...

FAHRÜNNİSA — Bir şey mi dedin? *(Mendilini kanayan yere bağlamıştır.)*

KÜŞAT — Hayır.

FAHRÜNNİSA — Bilmem neden, orada olabileceğini düşündüm. Uğursuzluğu filan unutup yukarı geldim uyku sersemi. Sen ne yapıyorsun burada?

KÜŞAT — Hiç oturuyorum.

FAHRÜNNİSA — Oturacak başka yer bulamadın mı? Hep buraya mı geliyordun biz uyuyunca?

KÜŞAT — Evet. Resim yapıyordum biraz.

FAHRÜNNİSA — Niye çıkardın gözlüklerini?

KÜŞAT — Bilmem.

FAHRÜNNİSA — *(Dışardaki ay ışığına bakıp)* Sahi ne güzelmiş buranın havası. *(Balkona gidecek olur. Küşat telaşla önüne geçer.)*

KÜŞAT — Gitme oraya...

FAHRÜNNİSA — Neden?

KÜŞAT — Balkonun kenarlığı yoktur da.

FAHRÜNNİSA — *(Söz dinlemiştir. Küşat'ın pipo içmesine bakarak)* Bak burda hapsürtmüyor beni... Zavallı Kuş, demek buraya kaçıyordun bizden.

KÜŞAT — Evet.

FAHRÜNNİSA — Çok mu pişmansın benimle evlendigine?

KÜŞAT — Öyle bir şey demedim.

FAHRÜNNİSA — Ne söyleden haklısın. Ne ümitler vermişim sana. Gerçekten ihmal ettim seni, sanatını... Şimdi düşünüyorum da onlara uydum ben de. Onlar gibi... Halbuki orda ne kadar başka idim değil mi? Sana çok daha yakın. Mesut edemedim seni Küşat.

KÜŞAT — Güçtür bir sanatçıyı mesut etmek.

FAHRÜNNİSA — Dalları kesmen, buraya çıkman usandığını gösteriyor bizden.

KÜŞAT — Çok tuhaf konuşuyorsun bugün.

FAHRÜNNİSA — Değil mi? Ben de şaşıyorum sözlerime. Konuşanı ben değilmişim gibi geliyor.

KÜŞAT — Tıpkı orada olduğu gibi.

FAHRÜNNİSA — Ben senin karından çok onların kızım burada. Neden oluyor bu bilemiyorum. Belki hava, belki su. İlk günü küf kokuyor burası demiştin, ben de duyduğum halde hiç oralı görünmemiştim.

KÜŞAT — Hatırlıyorum.

FAHRÜNNİSA — Zavallı Kuşım benim. Ben seni çok seviyorum.

KÜŞAT — Ben de seni. *(Balkona bakıp kendini tutarak)* ..... çok seymiştim.

FAHRÜNNİSA — Şimdi sevmiyor musun yoksa?

KÜŞAT — Yo seviyorum ama.

FAHRÜNNİSA — Biliyorum iyice bunaldın burdan. Sık dişini biraz daha. Senin için yapamayacağım yoktur. Biraz daha para biriktirelim. Çıkarız burdan. Saçımı başka tararım bak. Belki gözlüklerimi de çıkarırım. Bambaşka bir kadın olurum karşında. İnanmıyor musun?

KÜŞAT — İnanıyorum. İnanıyorum ama.

FAHRÜNNİSA — Birkaç yıl daha. Fazla değil. Sonra benden kurtulacaksın.

KÜŞAT — Nasıl kurtulacağım?

FAHRÜNNİSA — *(İç geçirerek)* Ben erken öleceğimi biliyorum.

KÜŞAT — Hoppala.

FAHRÜNNİSA — Öyle de sen. Ölüm değil beni korkutan. Korktuğum ne biliyor musun? Ayrılmak sende.

KÜŞAT — Er geç ben de gelirim.

FAHRÜNNİSA — Her kadın öbür dünyada kocası ile buluşur değil mi?

KÜŞAT — Öyle imiş.

FAHRÜNNİSA — Ama eski sevgilileri onu bırakmazlarsa karısına?

KÜŞAT — Hiç öyle şey olur mu?

FAHRÜNNİSA — Söyle Küşat. Hangisine kalır koca bunların içinde. Ya iki kocalı kadınlar? Onlar ilk kocaları ile mi, ikinci kocaları ile mi?

KÜŞAT — *(Bu konudan sıkılmıştır.)* Herkes en sevdiği ile. Herkes en sevdiği ile.

FAHRÜNNİSA — Ama biz daha çok yaşayalım olur mu?

KÜŞAT — Olur.

FAHRÜNNİSA — *(Küşat'ın eline bakıp korku ile)* Ne o?

KÜŞAT — Kan değil mi? Senin dizinden bulaştı korkma.

FAHRÜNNİSA — Onu demiyorum canım. Yüzük. Nerede yüzüğün?

KÜŞAT — *(Havırlamıştır.)* Yüzüğüm, yüzüğüm evet biraz önce şuraya koymuştum. Resim yaparken.

FAHRÜNNİSA — Nasıl çıkardın onu, nasıl çıkardın onu? Gördün mü şimdi başımıza gelenleri?

KÜŞAT — İşte buldum burda imiş.

FAHRÜNNİSA — Kuşu neden yaptın bunu?

KÜŞAT — Taktım işte şekerim.

FAHRÜNNİSA — Bilmez misin ne kadar uğursuzdur. Sen beni sevmiyorsun.

KÜŞAT — Nerden nereye.

FAHRÜNNİSA — Hayır sevmiyorsun artık. Ben anlamaz mıyım? *(Yerdeki küpeyi görmüştür.)* Bu ne? *(Eğilir, alır.)*

KÜŞAT — Nedir o?

FAHRÜNNİSA — Bir küpe...

KÜŞAT — Evet bir küpe.

FAHRÜNNİSA — *(Gözleri yerinden oynamış)* Serap'ın küpesi.

KÜŞAT — Hangi Serap'ın?

FAHRÜNNİSA — Haminnemin incisinden yaptırdıydı. Çok iyi tanırım. *(Gözlerini Küşat'a dikmiştir.)* Küşat o burada. *(Küşat'ın susması üzerine)* Niye bana yalan söyledin?

KÜŞAT — Sormadın ki bana.

FAHRÜNNİSA — Sormadan söyleseydin. Doğruyu susmak yalan söylemektir. *(Çok hüznü bir sesle)* Görüyor musun, içime doğmuş rüyamda. *(Tekrar Küşat'a bakarak)* Niye gelmiş, çabuk söyle.

KÜŞAT — Odasını görmeye. Çok severmiş bir vakit burasını.

FAHRÜNNİSA — Gece yarısı mı? Hayır Küşat, o seni görmeye geldi.

SERAP — *(Balkon kapısından gelerek. Sakin bir sesle)* Küşat doğru söylüyor.

FAHRÜNNİSA — *(Dişi bir sırtlan gibi)* Yalan söylüyorsun. Onu buradan götürmeye geldin. Buluşuyordunuz burada değil mi geceleri?

SERAP — Saçmalıyorsun.

FAHRÜNNİSA — *(Küşat'a)* Sen onu seviyorsun. Doğruyu söyle Küşat? Gider ayak hiç olmazsa. Saklama benden. *(Ağlamaya başlar.)* Anneciğim ne bahtsızmışım ben.

KÜŞAT — *(Bu gelişme karşısında şaşkın şaşkın Serap'a bakmaktadır. Fahrünnisa'ya yaklaşır.)* Dinle beni.

FAHRÜNNİSA — *(Serap'a bakarak)* Çocukluğunda da bütün oyuncaklarını elimden alıp kırdı hep. Ya ağabeyimi?

SERAP — Başlamayalım kuzum.

FAHRÜNNİSA — Alın büyük kapının anahtarını bahçevandan. Gidin buradan, gidin. Bırakın beni yalnız başıma.

SERAP — Yanlış anladın, sırf bir rastlaşma. Kocan sana kutlu olsun. Ben gidiyorum. (*Merdivenlerde ayak sesleri.*) Ne oluyor?

KÜŞAT — (*Kapıdan bakıp gelerek*) Feneri kapıda bırakmışlar. Işığı gören geliyor.

(*Süleyman, Hürrem, Mührünnisa, Fasit tirşe gecelik ve tertikleri ile içeri girerler.*)

SÜLEYMAN — (*Öbürküler gibi şaşkınlık içinde*) Niye çıktınız buraya? Buraya çıkmayın demedim mi? (*Serap'ı görmüştür.*) Sen ha utanmadan.

FAHRÜNNİSA — (*Hiçkırarak annesinin boynuna sarılır.*) Küşat onu seviyor anne.

HÜRREM — (*Serap'a*) Defol burdan.

SERAP — (*Soğukkanlı ve gururlu*) Gidiyorum nasıl olsa. Niye geldiğimi anlatırlar size.

HÜRREM — Yapacağını yaptıktan sonra.

FAHRÜNNİSA — (*Küşat'a dargın*) Sen çağırdın onu.

KÜŞAT — Çağırmadım diyorum.

SERAP — Kimse çağırmadı beni. Ben uğradım.

HÜRREM — (*Fasit'i göstererek*) Yetmedi mi bize Yapıgın?

MİHRÜNNİSA — Nasıl süzölmüş içeri. Köpekler uyuyor mu idi?

SERAP — Gidiyorum. Hoşça kalın. (*Küşat'a*) Hoşça kal Küşat (*Çıkar.*)

FASİT — Alay etti hepimizle.

SÜLEYMAN — Derhal inelim burdan.

HÜRREM — Kendinle alay etsin.

KÜŞAT — (*Deminden beri karşıt duyguların içinde bocalamıştır. Birden kesin kararını vermiş gibi, sahnenin ortasına ilerler. Süleyman'a dönüp*) İzin istiyorum sizden.

(*Hepst korku ve şaşkınlıkla ona bakarlar.*)

SÜLEYMAN — Yıl sonundan önce olmaz biliyorsun.

KÜŞAT — Öyle ise, işimden çekiliyorum.

MİHRÜNNİSA — Neden?

KÜŞAT — Gitmesem boğulacağım.

SÜLEYMAN — Nereye?

KÜŞAT — Öbür kıyıya.

FAHRÜNNİSA — Onun arkasından.

KÜŞAT — Hayır.

FAHRÜNNİSA — (*Ağlayarak*) Onu aramaya.

KÜŞAT — (*Kapıya doğru yürüyerek*) Hayır. Kendimi bulmaya. (*Führünnisa arkasından atılacak gibi olur. Anası babası ve kardeşleri tahta perde gibi önüne dikilirler.*)

PERDE

ÜÇÜNCÜ PERDE

BEŞİNCİ TABLO

DEKOR: *Küşat'ın Atölyesi.* Gündüz birinci tabloda gördüğümüz pencere açıktır. Anlatız ki, burası bir yer katı imiş. Pencereden bir sokak fenertinin direği, ona asılı bir çöp kutusu, tablo boyunca gelip geçen ayaklar görünür. Küşat perde açıldığında sırtında tırşe robdöşambri, ayağında tırşe terlikleri üçüncü tablodan farklı olarak biraz dağınık saçları ile sehпасındaki resmi harıl harıl boyamakta. Azat ise resme dalmış bakmaktadır.

AZAT — Bir şey söyleyeyim mi Küşat. Seni yarışmaya kıskırttığıma pişmanım. (*Küşat bu pohpoba gülümser. İşine dalmış durumdadır.*) O zaman laf olsun diye söylemiştim. İki ay içinde bu kıyıya gelip arkadaki bütün köprüleri yıkacağını ummamıştım. (*Tabloya hayranlıkla bakar.*) Bu tablonla sen kendini aştın.

KÜŞAT — (*Bir yandan işine devam ederek*) Ben de şaşıyorum. Birden açıldı fırçam.

AZAT — (*Gülümseyerek*) Yoksa?

KÜŞAT — (*Memnun*) Bırak şimdi.

AZAT — Söyle kuzum...

KÜŞAT — (*Laf karıştırarak*) Senin tablo bitti mi?

AZAT — (*Gözlerini Küşat'ın tablosundan alamayarak*) Bitti gibi bir şey.

KÜŞAT — (*Onun bu balından işkillenmiştir.*) Benimkinden kapma yok ama...

AZAT — Deli misin? Benimki bambaşka bir şey?.. (*Pi-posunu yakar. Küşat'ın hapsürması üzerine*) Kusura bakma...

KÜŞAT — Yok canım iç sen.

AZAT — Üstat seni koruyacağı benzer jüride.

KÜŞAT — (*Hep işinde*) Neden?

AZAT — (*Alayla*) Neden olacak. Borcunun karşılığını almak için. Ne kadar verdi?

KÜŞAT — Beş bin lira kadar bir şey.

AZAT — Şaşılacak şey seni koruması...

KÜŞAT — Beni korumak değil. Arkada başka biri vardı. Onun hatırı. İşime yaradı ama doğrusu.

AZAT — Başka türlü yarışmaya çalışamazdın.

KÜŞAT — Doğru. Ekmeğimi kazanmak için afiş yapıp zaman kaybedecektim. (*Birden hatırlamış gibi*) Kazanırsam borcumu faizi ile fırlatacağım suratına...

AZAT — Kızgın gibisin ona.

KÜŞAT — Alçak herifin biri. Dört tarafta övünüyor-muş, yardım ediyorum diye.

AZAT — Aldırma.

(*Telefon çalar?*)

KÜŞAT — (*Açması ile gözleri parlamıştır?*) Evet benim. Nerdesin bir haftadır? Hesap sormak değil ama... Çok ihtiyacım var sana. Kontrol için mi ettin?.. Tabii evdeyim. Nerde olacağım?.. Bekliyorum. (*Azat'a bakarak*) Hayır yok kimse.

AZAT — (*Şapkasını alarak*) O galiba?

KÜŞAT — Kim o? (*Gühüşürler.*)

AZAT — Çok merak ediyorum.

KÜŞAT — Senin evde olduğunu görünce girmez.

AZAT — Bari kapıyı çalınca ben açsam.

KÜŞAT — Anahtarı var istediği zaman girip çıkıyor.

AZAT — (*Bu içli dışlılığa şaşmıştır.*) Demek o kadar?

KÜŞAT — Yo. Sandığın gibi değil.
 AZAT — İnanmam.
 KÜŞAT — İnan bana. O çeşit bir şey yok aramızda.
 AZAT — Nasıl olur. Üstelik seni.
 KÜŞAT — Hep kaçmakta. Tuhaf bir his. Gözünden düşmekten korkuyorum.
 AZAT — Şimdi gitmem mi gerekiyor?
 KÜŞAT — Fena olmaz
 AZAT — İyi şanslar. *(Paketini sedir in üstünde unutmuştur.)*
 KÜŞAT — Ne vakit için?
 AZAT — Şimdi için, yarın için.
 KÜŞAT — Sana da. *(O çıkarken imrendirmek ister gibi yaparak)* Geldiği zaman *(pencereyi işaret eder)* cama vurur şöyle. Parmakları ile. Piyano çalar gibi.
 AZAT — Benimki ışık çalar. Polonezi. *(Polonezi çalarak çıkar.)*

(Küşat yalnız kalınca barıl barıl çalışmaya koyulur. İkide bir geri çekilip resmine bakmaktadır. Biraz sonra pencerede bir tıkırtı. Bu gürültüyü duyunca Küşat biraz telaşlanır. Korkudan hemen gözlüklerini çıkarır, sedir in üstüne atar. Serap kapıyı anahtarla açıp içeri girer.)

SERAP — Kimse yok ya?
 KÜŞAT — *(Sedirdeki gözlüğünün üzerine bir gazete parçası atıp kapayarak)* Kim olacak...
 SERAP — Nasılsın bir haftadır? Ne alemdesin?
 KÜŞAT — Çalışıyorum gece gündüz.
 SERAP — *(Tabloya yaklaşır?)* İyi gidiyor mu?
 KÜŞAT — *(O da yaklaşmıştır. Tablosuna bakar.)* İlerliyor oldukça...
 SERAP — Yarın bitiyor İnşallah. Verilen sürenin son günü...
 KÜŞAT — *(Başı ile tabii gibi bir işaret yapar.)* Nere-deydin bir haftadır?

SERAP — Sorguya çekmek yok dememiş mi idik?
 KÜŞAT — Sorguya çekmek değil. Sırf bir merak.
 SERAP — Lüzumsuz meraklarla yorma kafanı. Eserine toplaman gerek dikkatini. Dünya bir yana, tablona bir yana. *(Birden fark etmiştir.)* Bak yine giymişsin o sinir hırkayı.
 KÜŞAT — *(Hırkayı sırtında unuttuğunun farkına vararak)* Soğuktu da bu sabah biraz.
 SERAP — *(Onun tertliklerine yüksünme ile bakarak)* Ayaklarında da o tirşe tertlikler.
 KÜŞAT — *(Özür diler gibi)* Dalgınlığımdan farkında mıyım?
 SERAP — Alıştın. Biliyorum onlarla rahat ediyorsun. *(Sedire oturur, gözlük arkasına batmıştır. Onu gazetenin altından alır.)* Çocuk gibisin Küşat, ben gidince hemen kaçmak değil mi?
 KÜŞAT — Gözlerim ağrıyor zaman zaman.
 SERAP — *(Ayaklarını sedir in üstüne alıp oturmuştur. Tabloya bakarak)* Yeşillere boğmuşsun yine resmi.
 KÜŞAT — *(Hırkasını çıkarmış, çekecek de bulamadığı için acele ayakkabılarını giymektedir.)* Neresini?
 SERAP — *(Sedir den kalkıp gelerek işaret eder.)* Şurasını... sonra şurasını hiç lüzum yokken. Hep bir yeşile kaçış var sende... sarmaşıklar yapışmış gibi fırçana. *(İşaretle)* Şuraya bir beyaz isteriz çabuk. Duru bir beyaz. *(Küşat onun dediğini yapar.)* Şuraya da gri. *(Küşat fırçayı sağ elinin serçe parmağı havada olarak tutmaktadır.)* Sana kaç kere demedim mi o parmağını kaldırma diye. Ne lüzum var a canım?
 KÜŞAT — *(Parmaklarını indirir. Parmak yine kalkar. Sonra eli ile indirir.)* Alışmışım işte bir kerre.
 SERAP — Fırçayı öyle tutunca çizgilerin bayağılaştığını görmüyor musun?
 KÜŞAT — Hiç de değil.

SERAP — *(Yine kalmış olan serçe parmağı göstere- rek)* İndir şunu rica ederim. Uykuda gibisin bu- gün.

KÜŞAT — Farkındayım ben de. *(Serap tekrar uzaklaş- mış ve sedire rahat bir şekilde yüzükoyun uzan- mıştır.)* Sen gelince doluyum, gidince boşalıveriyorum. Niye daha sık gelmiyorsun?

SERAP — İşlerim var.

KÜŞAT — Ne işlerin?

SERAP — Yine sorgu sual.

KÜŞAT — Hep o sırlı hava. İki aydır aynı uzaklık.

SERAP — Resme devam lütfen. Şu mavi çok bulanık.

KÜŞAT — Sanki senin hayatın duru.

SERAP — Sen beni bırak da resmine bak.

KÜŞAT — *(Fırçayı paletle bırakıp sedire onun yanına ilişmiştir.)* Her şeyini bilmek istiyorum apaçık.

SERAP — *(Hep yattığı yerden.)* Değmez öğrenmeye.

KÜŞAT — *(Onun saçlarına doğru eğilip öpererek)* Gün- de ancak iki saatini biliyorum senin. Gerisi sisler içinde.

SERAP — Öyle kalmalı. Taslağı güzel yapan ondaki sisli taraf, bitirilmemişlik. Tamam tablonun ne çeki- ci tarafı var?

KÜŞAT — Resimde öyle ama, insanlarda?

SERAP — İnsanlarda da.

KÜŞAT — Belki de benim gördüğüm sade bayramlık yüzün.

SERAP — Kim bilir, belki de.

KÜŞAT — O bildiğim iki saatini on bir saat ileri, on bir saat geri uzatıp günlük hayatını tasarlıyorum.

SERAP — Boşuna yorma kendini. Yoktur öyle hayat. Bir kadının ancak iki saati ilgi çeker. Bazısının o kadar bile değil. Geri kalan saatler birbirinden ya- van.

KÜŞAT — Sen öyle kadın değilsin ki.

SERAP — Evet ama yine de. *(Küşat'ı tekrar işine gön- dermek için onun elinden fırçayı alıp tabloda*

bir yeri uzaktan yattığı yerden işaret ederek) Sol köşeyi iyi işlemen gerek.

KÜŞAT — *(Serap'a sarılmak ister.)* Seni istiyorum ama ben.

SERAP — Hep beylik laflar yine. *(Onun kollarından kurtulur. Deminki rahat yatışı bozulduğu için canı sıkın gibidir.)* Akademide de böyle idin hep. Hatırlıyor musun? Natürlü yapamazdın, çünkü biraz sonra model diye koyduğun yemişle- ri yerdin. Nü resmi çizemezdin, çünkü dayanamaz onlara sarılmaya kalkardın. *(Küşat'a alayla bakar.)* Korkarım sen sanatçıdan önce insansın. *(Bu sözlerinde hayal kırıklığı vardır.)*

KÜŞAT — Anla beni.

SERAP — İşin kötüsü, galiba çok iyi anlıyorum.

KÜŞAT — Ben her şeyden önce sanatçiyim Serap.

SERAP — Sanatta aç kalmak gerek. Açlığı doyurma- mak. Özlemi renklerine çizgilerine geçirmek.

KÜŞAT — İhtiyacım var sana. Sade o anlamda değil. Bir hayat yoldaşına. Her dakika konuşacağım, dertleşeceğim, arada bir de tartışacağım.

SERAP — *(Onu usulca sehpaya doğru iter, fırçayı gösterir.)* Bununla dertleş. *(Resmi gösterir.)* Bu- nunla tartış.

KÜŞAT — Benim olmanı istiyorum. Anlıyor musun her zaman için. Bu yarışmaya neden sarıldım böyle bütün hırsımla?

SERAP — Kazanmak için.

KÜŞAT — Neyi?

SERAP — Birinciliği.

KÜŞAT — Hayır seni. Bu para bana yepyeni bir gele- cek sağlayacağı, seni bana bağlayacağı için. Bir Roma gezisi tasarladım. Düşün Serap üç ay baş başa. Herkesten uzak.

SERAP — *(Gülümseyerek)* Çocuk.

KÜŞAT — Roma'da bir pansiyon bilirim Trevi Çeşme- sinin yakınında. Bütün pancurları kapayacağız smsıki. Sabahları on ikiden önce kalkmak yok...

Köşebaşında bir lokanta vardır. Küçük çiçekçinin yanında. Mavi glayöllere boğacağım odanı bütün. Akşam saatleri ne tatlı olur Roma'da. Taş avlular-da sesler ne yumuşak yankılanır. Havada yaşama sevinci. Sevişme sarhoşluğu her yanda...

SERAP — Sonra...

KÜŞAT — ... sonra karım olacaksın. Ebediyen.

SERAP — İşte bundan korkuyordum, en sevmediğim kelime...

KÜŞAT — Karım mı?

SERAP — Hayır. Ebediyen.

KÜŞAT — Öyleyse ilk kelimeye diyeceğin yok.

SERAP — En sevdiğim kelime nedir biliyor musun?

KÜŞAT — Nedir?

SERAP — Şimdilik.

KÜŞAT — Bu hangi sorunun cevabı?

SERAP — *(Alaycı)* Biraz önce sorduğunun.

KÜŞAT — *(Ona sarılıp öperek)* Benim olacaksın. Benim olacaksın.

SERAP — Kollarımı acıtıyorsun ama.

KÜŞAT — Kıvırcık sarı saçlı olacak çocuğun. Engin lacivert gözlü. Sana benzeyecek.

SERAP — Sarhoş musun? Yoksa şaka mı yapıyorsun? Yiyip içip çocuk doğuran kadınlardan mı sanıyor-sun beni?

KÜŞAT — Deli gibi seviyorum seni, bilmiyor musun bunu?

SERAP — İlle böyle mi bitmeli?

KÜŞAT — Öyleyse bir sevdiğin var senin. Söyle.

SERAP — Manasız bir merak. Kimseyi sevmiyorum. Bırak da sen şimdi beni, resmine bak. Böyle mi vereceksin jüriye?

KÜŞAT — *(Tekrar paletini alır. Sehpanın başına geçmiştir.)* Kazanırsam gelecek misin?

SERAP — Kazan sen de...

KÜŞAT — *(Ümitli ve sevinçli)* Söz ama geleceksin.

SERAP — Belki... Bir müddet için. *(Küşat bu dalgınlık*

sırasında gözlüklerini takar. Serap gözü tabloda olduğu için bunu görmemiştir.) Duru, pürüzsüz bir mavi istemiştim senden.

KÜŞAT — *(Paletin üstünde boyaları karıştırarak)* Bu nasıl?

SERAP — Olmuyor yine. *(Bir den gözlükleri görmüştür.)* Çıkarır mısın şu gözlükleri kuzum.

KÜŞAT — Şimdi takmıştım.

SERAP — Ver onu bana. Beyaz al bakayım şimdi. *(Küşat ona uyar.)* İşte bu mavi görüyor musun, bu mavi. Hiç bozma bunu. Nedir bu taraftaki leke?

KÜŞAT — Simetri yapsın diye.

SERAP — Simetriden kaç demedim mi sana. Geçen hafta sildirdim ya onu.

KÜŞAT — Haklısın unuttumşum. Kapadım gri ile. Şimdi nasıl buluyorsun?

SERAP — Çok güzel, yürü böyle. *(Serap başucundaki gramofona yattığı yerden bir plak kor. Sonra telefonda bir numara çevirmeye başlar.)*

KÜŞAT — Ne o, kime telefon ediyorsun?

SERAP — Sen işine bak. Usta'la konuşacağım.

KÜŞAT — Sana yaranmak için bana öndelik veren şu düzme sanat koruyucusu mu?

SERAP — Ben mi istedim sana para vermesini?

KÜŞAT — Para ile ilgin olmadığını bilirim. Ama çeki imzalarırken gözü sende idi.

SERAP — Saçmalama.

KÜŞAT — Beğenmiyorum onun bakışlarını.

SERAP — Farkında bile değilim bakışlarının. Yemeğe çağırmış da beni...

KÜŞAT — Yemeğe mi? İstemiyorum. Gitmeyeceksin.

SERAP — Yargıçlar kurulunun iki üyesi ile tanıştıracak beni.

KÜŞAT — Onlar da onun gibi arsız bakışlı iki kart zamparadır herhalde...

SERAP — Senin için daha çok. Çıtlatmalıyım biraz tablonda ne yapmak istediğini.

KÜŞAT — *(Gönüllü tok)* Anlayan anlar.

SERAP — Onlar kolay anlamaz. Oy dilenmek değil bu. Sadece hazırlamak hislerini, anlayışlarını. *(Dinlemeden numarayı tekrar çevirir. Telefona nazlı bir sesle)* Alo... benim. *(Güler.)* Evet. Küşat'ın atölyesindeyim. Doğru, çocuğum sayılır o benim biraz. *(Küşat, ya sabır der gibi gözlerini devirir.)* Yemek için buradan alın artık beni. *(Kapar. Küşat'a)* İşte bu kadar. Evime gitmesin diye boşuna. Bir sigaran var mı?

KÜŞAT — *(Aranır?)* Kalmamış aksi gibi.

SERAP — Biliyorum dokunuyor sana.

KÜŞAT — Şu köşedeki bakkaldan alayım. *(Gitmeye davranır.)*

SERAP — Tembellik için fırsat değil mi? Olmaz. Ben ahr gelirim. Sen resmine devam et.

(Serap çıkar. Orta pencerede, kaldırımın üstünde, Serap'ın bızlı bızlı uzaklaşan adımları görülür. Pencerenin ortasında pantolonundan doktor olduğu anlaşılan iki ayak durur, döner ona bakar, sonra kapıya doğru yürür. Kapı zili. Küşat kapıya gider. Holde sesler: Ay Murat!)

KÜŞAT — *(Doktorla beraber içert girerek)* Biliyor mu idin adresimi?

DOKTOR — Akademiye gittim. Ressamlara sordum. Aklına bir şey gelmesin sakın. Kimse yollamadı beni. Sırf kendi isteğim. Nihayet o ressama rastladım. Hani köşke gelen.

KÜŞAT — Azat.

DOKTOR — Azat mı idi onun adı? O verdi adresi.

KÜŞAT — E ne var, ne yok?

DOKTOR — İyilik, sağlık. *(Etrafına bakınarak)* Ne tuhaf burası.

KÜŞAT — Neresi tuhaf?

DOKTOR — Hele senin değirmeninden çok farklı. Orası ağaçların üstüydü. *(Pencereye bakar.)* Burası ayakların altı.

KÜŞAT — Bütün eserlerimi burada yaptım.

DOKTOR — *(Sehpaya bakarak)* Yeni bir şey mi var?

KÜŞAT — Yarışmaya hazırlanıyorum.

DOKTOR — Hani şu sözünü ettiğin? Aracı falan değilim ben. Neme lazım. Sırf geçerken...

KÜŞAT — Bir işin mi vardı bu kıyıda?

DOKTOR — Belgemi almaya geldim. Bir vakitler bu kıyıdaki hastanede çalışmıştım ya. *(Övünçle)* Artık o kıyıdaki hastaneye yerleşiyorum.

KÜŞAT — *(Anlamış gibi)* Yoksa?

DOKTOR — *(Övünçle)* Nihayet razı oldular.

KÜŞAT — Gözünaydın.

DOKTOR — Sağ ol. Biraz da senin gidişin huzlandırdı işi... Erkeksiz kalınca aile...

KÜŞAT — Sevindim senin hesabına.

DOKTOR — Darısı başına. *(Düşünceli)* Yapmamalıydın bunu Küşat.

KÜŞAT — Bırak şimdi açma bunları.

DOKTOR — Bana ne zaten. Elçi diye gelmedim ben. *(Tabloya bakarak ve anlamayarak)* Nedir bu şimdi hesapça?

KÜŞAT — Ne anlıyorsan o...

DOKTOR — Ayıp değil ya, hiçbir şey anlamıyorum.

KÜŞAT — *(Kırgın)* Hiçbir şey değildir öyleyse.

DOKTOR — İşte modern resmin bu rahatlığına bayılıyorum. Her ne ise, ben buraya resim çözümlenmeye gelmedim.

KÜŞAT — Anladık yahu. İşin varmış, geçiyordun, uğradın.

DOKTOR — Seni merak ettik doğrusu. İki aydır ne bir haber, ne bir kart.

KÜŞAT — Sen beni anlamıyorsun. Kapat artık bunları.

DOKTOR — *(Asıl söylemek istediğini açmaya karar vermiş gibi)* Vur, fakat dinle.

KÜŞAT — Ne vururum, ne dinlerim. Yarına yetişecek bu. Dikkatimi bozma, ne olur. *(Birkaç fırça daba vurur. Böbürlenerek)* Hepiniz anlayacaksınız ya-

nn. Festekiz yapmak istediğiniz Küşat kimmiş. Bak şuraya. Bu şekiller sana bir şey hatırlatmıyor mu?

DOKTOR — *(Bakarak)* Ustura gibi bir şey.

KÜŞAT — Şu figüre bak canım. Bir ucu da şurada. *(Doktorun aptal aptal bakması üzerine ona yardım ederek)* Nedir bunlar. Ka...

DOKTOR — Ne Ka'sı?

KÜŞAT — Tamamla gerisini Kaa...

DOKTOR — *(Bir ona, bir resme bakarak)* Kayabalığı diyeceksin ama öyle olmaz onun sırtı.

KÜŞAT — Hayır efendim Ka...

DOKTOR — *(Tamamlayarak)* ..... ma

KÜŞAT — Devenin başı. Nedir bu yahu Ka...

DOKTOR — Sıkıldım birader söyle de öğrenelim. Hiç böyle bilmece gibi resim de görmemiştım. Her ressam resminin yanına geçip de seyirciye fısılayacak değil ya Ka... ü..., kü..., diye.

KÜŞAT — Bulup çıkarmanı istiyorum. Bileceksin bunu. Bak şu resme. Ka...

DOKTOR — Nat.

KÜŞAT — *(Sevinçle)* Tamam.

DOKTOR — Hay Allah aklıma geldi de söylemedim. Peki ama hani uçak? Nerde pilot?

KÜŞAT — *(Sevinci kursağında kalmıştır.)* Öyle kanat değil birader.

DOKTOR — Ha anladım kuş kanadı. Peki öyle ise nerde kuş? *(Küşat'ın alayla bakması üzerine)* Anladım. Belki de bu soruyu sordurtmak için yaptın bu tabloyu. Belki de bir işaretparmağı yapacaksın şuraya, seyirciye dönük. Senden ala kuş olur mu demek ister gibi.

KÜŞAT — Yok efendim, neler çıkarıyorsun. Figüratif çalıştım halbuki az çok bu resimde. Değirmen kanadı değil mi bunlar dostum?

DOKTOR — *(Hatırlamıştır.)* Bizim bahçedeki?..

KÜŞAT — Ta kendisi...

DOKTOR — Çok değişmiş birader, tanıyamadım. O badana rengi değil mi idi? Peki değirmenin çevresinde arapsaçı gibi birbirine girmiş bu çizgiler, iç içe karışmış renkler ne oluyor?

KÜŞAT — Chaos ..... anlamıyor musun?

DOKTOR — Öyle bir şey yoktu ki.

KÜŞAT — Bu geceleyn dostum. Geceleyn, renkler ve şekiller kararsızlık içindeler.

DOKTOR — Ya.....

KÜŞAT — Heyecanla yeni bir sabah bekliyorlar. *(Doktor resme bakar, pek inanmamıştır.)* Ve değirmen dönüyor. Karanlıkları öğütüp mavi bir sabah yapmaya.

DOKTOR — *(Bunu beğenmiştir.)* Güzel bak. Manalı. Beğendim bunu. Sen kendin mi buldun?

KÜŞAT — Elbet...

DOKTOR — Demek orda geldi sana bu ilham, değirmende?

KÜŞAT — Tabii.

DOKTOR — Tevekkeli değil oraya çıkışın.

KÜŞAT — *(Övünçle)* Yeryüzüne gelişimin sebebini hep sorar dururdum kendi kendime.

DOKTOR — Bunu yapmak içinmiş demek. *(Küşat'ın başıyla onu onaylaması üzerine)* Şimdi anladın ya rahatlamışsındır artık. Dönmende bir engel kalmadı demektir.

KÜŞAT — Yo yanlış anladın.

DOKTOR — Neden?

KÜŞAT — Hiç böyle bir niyetim yok benim. Yarışmayı kazanırsam Roma'ya gitmek istiyorum.

DOKTOR — Gör orayı da bir kerre. Belki dönüšte.

KÜŞAT — Ben nerde, efendim nerde?..

DOKTOR — Çekiniyorsun anlıyorum. O geçenlerden sonra. Onlar da olanı biteni bağışlamaya hazır anladığım. Ama ne de olsa, onur yarası. Herkes ne der kaygısı.

KÜŞAT — *(Kaçamaklı, üstünde fazla durmak istemez gibi)* Fahrünnisa iyi ya?

DOKTOR — İyicedir hamdolsun. Son zamanlarda biraz düzeldi.

KÜŞAT — *(Teleşla)* İlk zamanlar?

DOKTOR — Değirmene dadanmıştı. Korktuk tabii haklı olarak. Dayısı gibi yapacak diye. Sonra Bromiral kürü, bol B vitamini, bir de ılıcalar, hani do-
laydaki. Kan sayımı normalleşti. Yine değirmene çıkar diye kayınpeder orayı yıktırarak şimdi.

KÜŞAT — *(Teleşla)* Değirmeni mi? *(Birden kendime gelerek)* Şey ..... yıktırırsa yıktırırsın.

DOKTOR — Yıktırıcı arıyor. Bulunca. *(Yıkma işareti)* Yallah! *(Tabloya bakıp)* İyi oldu resmini yaptığın. Hatıra kalır hiç olmazsa.

KÜŞAT — *(Pencereden yana korku ile bakıp usulca)* Görürsen ona de ki...

DOKTOR — *(Sevinçle)* Tabii göreceğim. Aynı evde oturuyoruz. Ne diyeyim?

KÜŞAT — Ona de ki ..... onu sevdim. Çok tatlı, bulunmaz bir kızdı. *(Doktor memnun memnun dinlemektedir.)* Ama sanatım her şeyin üstünde. *(Doktor'da hayal kırıklığı)* O bir sanatçı ile evlenmek bahtsızlığına uğradı. Görüyorsun yollarımız ayrı. Sanatçının keşişler gibi çetin bir hayatı var. Kader, tecelli, ne demeli?

DOKTOR — *(Son söze gülmekten kendini alamamıştır.)* Kayınbabanı göreceğin gelmedi mi? Hürrem Sultanı, baldızını, kaynını?

KÜŞAT — Hepsi belki iyi insanlar. Kendi çapları içinde. Ama dedim ya benim dünyam burası.

DOKTOR — Ne demeli.

(Kapıda anabitar tıkırtısı, gelen Serap'tır.)

SERAP — Ne o misafir mi?

KÜŞAT — Doktor Murat, askerlik arkadaşım.

DOKTOR — Sade o kadar mı? *(Serap'a döner.)* Çok işitmişliğim var hanımefendiyi.

SERAP — Sarmaşıklı köşkten yeni haberler mi? *(Tablo-*

ya bakar.) Çeneye dalmışsın galiba, hani kapana-caktı şu simetri. *(Küşat gösterdiği yere gri sürer.)* Biraz daha yanâ doğru.

DOKTOR — *(Bu sabneyi ilgi ile seyretmiştir. Küşat'a)* Bu resmi ben yapıyorum demiştin bana.

SERAP — Elbette o yapıyor.

DOKTOR — *(Küşat'a)* Sen suflörle sahneye çıkmış bir aktöre benziyorsun.

KÜŞAT — Neler söylüyor bu?

DOKTOR — Yahut bir ispartizmacının elindeki medyum.

SERAP — Neler saçmalyorsun.

DOKTOR — Gerçeği söylüyorum.

KÜŞAT — Hani aracı değildin sen.

DOKTOR — Kendi hesabıma konuşuyorum.

KÜŞAT — Hani rastgele gelmiştin. Hani buradan geçiyordun.

DOKTOR — Hayır ben geçmiyordum. Bilerek geldim.

SERAP — Küşat'ı götürmeye mi yoksa?

DOKTOR — Keşki götürebilseydim. Özür dilemesini istiyorlar yaptığından. Bilirim onun da niyeti yok buna.

KÜŞAT — Öyle ise...

DOKTOR — Sadece bir haber getirdim.

SERAP ve KÜŞAT — *(Merakla)* Ne haberi?

DOKTOR — Yakında baba oluyorsun Küşat.

(Küşat'ın elinden fırça, resmi bozarak düşer.)

SERAP — Dikkat! Resmi berbat ettin!

DOKTOR — *(Küşat'a)* Affedersin dikkatini bozdu. Söylemek zorunda idim vicdanıma karşı.

SERAP — *(Küşat'a)* Sevindin mi?

KÜŞAT — *(Gözleri yaşarmıştır. Silerek ve şaşkınlıkla gözlüğünü yeniden takarak)* Şey, bilmem. Şaşır-dım da.

SERAP — Festekizler sevinmişlerdir herhalde. Gözleri aydın. Soyları ürüyor.

KÜŞAT — Beni biraz yalnız bırakır mısın?

(Kapı çalmır.)

SERAP — Ben gidiyorum zaten. Üstat geldi galiba.

(Gidip kapıyı açar. Üstat girer.)

ÜSTAT — Emriniz gereğince geldim.

SERAP — Şimdi çıkıyoruz.

ÜSTAT — (Laf olsun diye) Ne âlemde delikanlımız?

SERAP — (Tablonun önüne siper olarak) Şimdi hiç görmeyin daha iyi. Yarına yeniliği kalmaz.

AZAT — (Aralık kapıdan girerek) Demin paketimi unutmuşum sende Küşat. (Üstat'ı görünce şaşır-
mıştır.) Tuhaf bir karşılama. Siz de burda. Yoksa
resim için şimdiden mi not veriyorsunuz?

ÜSTAT — (Özür diler gibi) Hanımefendiyi almaya
gelmiştim.

AZAT — (Serap'ı görmeye çok afallamıştır.) Sen?

KÜŞAT — (Araya girerek) Ne oluyor?

AZAT — (Serap'a bakarak) Demek ona da yardım
ediyordun.

ALTINCI TABLO

DEKOR: Aynı Dekor: Perde açıldığında sabne boş-
tur. Kapıda anabtar tıkırtısı. Küşat girer, boy-
nu bükük, elinde tablosu. Resmi sehpaye kor.
Çok üzüntülüdür. Hıncını yere fırlattığı fırça-
larından alır. Sedrin kenarına ilişir. Bir ara
kendini tutamaz ağlar. Sonra kararını vermiş
gibi sigara masasını çeker. Bir mektup kâğıdı
alıp birşli birşli bir şeyler yazmaya başlar. Tele-
fon zili.)

KÜŞAT — (Telefonda) Evet benim. Hangi gazete? Tek
oy vermemiş alçaklar... Evet Azat birinci. Ne de-
din? Belli mi idi. Bakıyorum iyi işlemiş bütün ga-

zeticileri ... Böyle de demiyor musunuz? Yahu ne
vardı onun kompozisyonunda. Evet olduğu gibi
yazabilirsin. Bal gibi dalavere. Nasıl? Akademiye
de tayini mi çıkmış? Yıl uğursuzun. Dalavere di-
yorum. Dalavere. Jüri üyelerine de yazacağım za-
ten. (Kapar.) Aşağılık herifler.

(Tekrar masanın başına geçer. Mektubuna
devam eder. Orta camda Serap görülür.
Eğilip içeri bakar. Onun mektup yazdığını
görünce piyano çalar gibi camı tıkırtır.
Küşat'ta hiçbir tepki görülmez. Serap anab-
tarla girer. Küşat yazdıklarını acele örter.
Serap gelir arkadan onun gözlerini kapar.)

SERAP — Dargın mısın bana?

KÜŞAT — Onurumla oynadım. Adımı mahvettiniz.

SERAP — Kaybetmesini de bilmeli.

KÜŞAT — Benim hakkımdı bunu kazanmak. Çelme.
Baltalama.

SERAP — Dinle beni. Sana haksızlık yapılmadı.

KÜŞAT — Ya ne oldu?

SERAP — Ben de çok şaşım. Tablon son hali ile hiç
fena değildi. Ben gittikten sonra basmışsın yine
yeşili. Simetrileri, bayağılıklar.

KÜŞAT — Farkında değilim. Altüst oldu kafam.

SERAP — Değirmenin mavilik öğütmüyordu. Yeşillik-
leri geniş getiriyordu. Dün seni bırakmamalı imi-
şim.

KÜŞAT — Beni tam destekleyeceğin anda. Hem beni
buraya çağırdın, hem yarı yolda bıraktın.

SERAP — Ben seni çağırmadım. Kendin geldin peşim-
den.

KÜŞAT — Hani beni yalnız bırakmayacaktın?

SERAP — Böyle bir söz vermemiştim.

KÜŞAT — Ümit vermiştin.

SERAP — Daha gençken, sekiz yıl önce bile böyle bir
şey söylememiştim. Suçu ille birine yükleme.

KÜŞAT — Kime yükleyeyim?

SERAP — Bir dükkânın önünden geçiyordum demin. Yeni bir makine gelmiş. Durdum vitrinin önünde, seyrettim.

KÜŞAT — Nasıl makine?

SERAP — Basıyorsun düğmeye bir bordudan odanın havasını içine alıyor. Öbür borusundan sana tertemiz bir orman havası veriyor. Aslında basit bir şey. O² yu, O³ yapmak.

KÜŞAT — Ne ilgisi var bunun şimdi?

SERAP — Düşünüyorum da gerçek sanat aşağı yukarı bu galiba. Günlük olayların, olağan konuların oksijenini alıp ozonlaştırmak, orman havası gibi vermek.

KÜŞAT — Ben böyle değil miyim sence?

SERAP — Darılmı ama sen orman havasını oda havası haline getiriyorsun. Nasıl rezil edebilir insan o güzel konuyu? Dediklerimi yapsaydın kazanacaktın. Ama yaratılışın üstün geldi. Ben ne yapayım?

KÜŞAT — Hangi yaratılışım?

SERAP — Festekizlik tarafın uyandı belki. Baba olduğunu öğrenince.

KÜŞAT — Laf. Hepiniz bir oldunuz beni alt etmek için.

SERAP — Ne çıkarımız vardı?

KÜŞAT — Kazansaydım seni bana ebediyen...

SERAP — (Alayla) Yine mi ebediyen...

KÜŞAT — ..... seni bana sonsuzluğa kadar kaptıracaklarını biliyorlardı. Parmaklarım tam sana ulaşmışken altındaki iskemleyi çektiler. Niye sakladın benden?

SERAP — Ney?

KÜŞAT — Azat'ı. Azat'la dostluğunu.

SERAP — Sokaktan alınmış bir malmuşım gibi konuşuyorsun benimle.

(Pencerede Azat'ın bacakları belirir. Sigara içtiği ve birini beklediği bellidir.)

KÜŞAT — (Pencereyi göstererek) Geldi işte sevgilin, içeri giremiyor utancından.

SERAP — Ne sevgilin, ne de utançlı. Kapıda buluşacaktık sana gelmek için.

KÜŞAT — Balayına mı çıkıyorsunuz?

SERAP — Yo hayır.

KÜŞAT — Hadi çal ışığını, parolayı. Polonezini. (Serap'ın çekinmesi üzerine) Yahut da vur cama uzun parmaklarınla. Tıpkı bana vurduğun gibi.

SERAP — (Onu susturmak ister.) Küşat!

KÜŞAT — (Cama doğru giderek) Ben çağıracağım. (Işıkla Polonezi çalar. Azat Serap sanarak sokakta dört yanına bakınır. Sonra içeri bakar. Durumu anlar, gülümser. Küşat kapıyı açmaya gider, birlikte girerler.)

KÜŞAT — (Alaycı) Kutlu olsun.

AZAT — Dün kutladın ya.

KÜŞAT — Bugün de Akademiye tayinini. Tanrı yürü ya kulum, dedi.

AZAT — E öyle oldu biraz. Senin resmin de gerçekten güzeldi. Yazık oldu.

KÜŞAT — (Alayla) Öyle mi?

AZAT — Ne var ki, bazı göze batan yanlışlıkların vardı.

KÜŞAT — Bak sen şu işe. (Serap, Azat'a başı ile bırak şimdi bunun sırası mı der gibi işaret etmektedir.) Sizi dinliyorum. Buyurun üstat.

AZAT — Renk titreşimlerine boş vermişsin bir kerre kompozisyonunda. Hiç turuncu ile kırmızı arkaya atılır mı? Belki aklınca yeni bir buluş, ama irkiltmemeli insanı.

SERAP — (Azat'a) Azat!

KÜŞAT — Başka öğütleriniz?

AZAT — Bilirsin seni çok severim Küşat. Sana dostça bir şey salık vereyim mi? Bu çeşit kompozisyonlarda pek şans görmüyorum sende. Senin yerinde olsam mozaik yapardım. Boncuk kırıp masa yapardım. Bak perde boyamakta da hayli iş var. Ya-

pan da az. (*Serap'a bakarak*) Biz de iş bakımından desteklerdik değil mi?

KÜŞAT — Eksik olma kardeşim. Çok iyi kalplisin. Ama benim geleceğimi düşünmeyin siz. (*Ordan bir mektup alarak*) Tanrıya şükür, beni bu halimle beğenenler de var.

AZAT — Bu ne?

KÜŞAT — Bu sabahı aldım. Yarışmayı kaybettikten sonra.

AZAT — (*Mektuba bakarak*) Büyük bir fresk işi ismarlıyorlar. Nerede imiş bu?

KÜŞAT — Yerini sonra söyleyeceklermiş.

AZAT — (*Okuyarak*) "Eserlerinizin hayranıyım" diyor bir yerde. Herhalde görmemiş resimlerini.

KÜŞAT — Hayır. Tersine görmüş son resmimi.

(*Serap mektuba bakmış ve alaylı alaylı gümüştür.*)

KÜŞAT — (*Masanın üstünden başka bir mektup alarak, Serap'a*) Bu da senin Üstat dediğin o heriften. Bu sabah göndermiş hemen. Borcunu geri istiyor. Ben kazanamayınca tabii. (*Azat'la Serap'a bakar.*) Hele senden de bir umacağı kalmayınca...

SERAP — İleri gidiyorsun.

KÜŞAT — Üç gün süre veriyor, sonra icra.

SERAP — Neden böyle birden döndü. Bir şey yaparız.

KÜŞAT — (*Ellerinden mektupları kaparak*) Lüzum kalmayacak.

AZAT — Ne demek istiyorsun?

KÜŞAT — Benim borçlarım sizi ilgilendirmez. Para bulamazsam (*Tablolarını gösterir.*) Bunları bırakacağım ona...

SERAP — Bir yere mi gidiyorsun? Roma'ya mı yoksa?

KÜŞAT — Çok daha uzağa...

AZAT — Güzel. Hava alırsın biraz...

SERAP — Para? Pasaport?

KÜŞAT — (*Arka cebini yoklayarak*) Hepsi tamam. Ce-

binde. (*Azat'a dönüp*) Çok faydalandım aydınlatıcı konuşmanızdan. Devam edin üstat.

AZAT — Bitti söyleyeceklerim. Sen benim kompozisyonumu nasıl buldun?

KÜŞAT — (*Deminki alaycı balını bırakmıştır, bırsıla*) Aşağının bayağısı, üstünkörü, yavan, orta malı.

AZAT — Bir dereceye kadar haklısın. Onun şah eserim olduğunu iddia etmedim. Şah eserimi ayrıca yapıyorum. Bu sadece göstermelikti, yarışma için.

KÜŞAT — (*Serap'ı göstererek*) O sana yardım etmedi mi?

AZAT — Etmedi diyorum. İhtiyacım yoktu zaten.

SERAP — (*Dargın*) Öyle mi?

AZAT — (*Serap'a*) Yanlış anlama. Her zaman ihtiyacım var sana. Ama yarışma için fikrini almak belki de zararlı olabilirdi. (*Küşat'ı gösterip*) İşte örneği. (*Küşat'a bakar.*) Yarışma için nasıl hazırlandım biliyor musun? Bir kâğıt aldım. Bir yana yarığın kurulu üyelerinin adını yazdım, öbür yana zevklerini, anlayışlarını.

KÜŞAT — Daha doğrusu zevksizliklerini, anlayışsızlıklarını...

AZAT — (*Devam ederek*) Ahfeş Bey, nonfigüratif mi sever, tablo nonfigüratif olacak dedim. Mehves Bey, griye mi bayılır, dominant renk olarak griyi seçtim. Ahmet Bey yumuşak çizgileri mi seviyor, gelsin yumuşak çizgiler. Mehmet Bey, klasik ekole mi hayran, o kalıplar içine döktüm konumu. Üstat'ın koleksiyon merakı mı var, bol keseden dört tablomu armağan ediverdim kendisine.

KÜŞAT — Bu şekilde oybirliği ile kazanmamana şaşmalı.

AZAT — (*Acmarak*) Kazanacaktım da. Aksi gibi bir üye değişti son dakikada. Picassocu imiş meğer adam. Bilsem onun için bir de boğa figürü ekledim köşesine...

KÜŞAT — *(Serap'a)* Görüyor musun, kimler kazanıyor. Bu ihlamı da ona sen mi verdin yoksa?

SERAP — *(Kestirlikle)* Hayır. O kendi bulmuş.

KÜŞAT — *(Azat'a)* Şimdi anlıyorum beni nasıl ayarttığını. İki aydır ben burda ter dökerken o kahvelerde jürinin zevklerini öğrenirmiş.

AZAT — *(Övünçle)* Tek günde yaptım tablomu...

KÜŞAT — Dolandırıcısınız hepiniz.

AZAT — Ağzını topla.

SERAP — Ben de mi?

KÜŞAT — Neden gizledin onunla seviştiğini?..

SERAP — Sevişmiyorduk ki. *(O hecesinin üzerine basarak)* O beni çok sevdi.

KÜŞAT — Senin de kim olduğunu şimdi anladım.

SERAP — Ben hiç kimseye, hiçbir gün olduğumdan başka görünmedim.

KÜŞAT — Nesen sen? Kadın mı?

SERAP — Hayır.

KÜŞAT — Şeytan mı?

SERAP — Değil.

KÜŞAT — Sanatçı mı?

SERAP — Hiç değil.

KÜŞAT — Sen nesen biliyor musun? Sanat dostu kılığına girmiş platonik bir orospu.

SERAP — Kendine gel Küşat!

KÜŞAT — Hayatta en büyük zevkin "Ona ben akıl verdim. Öbürünü ben güttüm" diye övünebilmek.

SERAP — Ya sen nesen biliyor musun? *(Bayağı kızmıştır.)* Kabiliyetsizliğini her gittiği yere sürükleyen zavallı bir ressam.

KÜŞAT — Öyle düşünmezdin ama eskiden.

SERAP — Evet eskiden. Belki de bir şeydin o zaman. Gençliğin vardı hiç değilse. O çağda her genç az çok sanatçıdır.

KÜŞAT — Sen öyle bil. Ben büyük ressamım. İlerde anlayacaksınız hepiniz.

SERAP — Alt katta selvilerin içinde başın ağrıyordu. İyi alamet. Ama üst katlarda da başın dönüyordu.

Aşağıyı istiyorsun. Kötü işaret. Sen ne alt katın ne üst katın, sen orta katın adamısın Küşat. İkisinin ortasında asma bir katın.

KÜŞAT — *(Deminki mektubu göstererek)* Peki buna ne buyrulur?

SERAP — Zorla söyleteceksin beni. Onu Fahrünnisa sağlamış sana. Bir yardım olsun diye. Onurunu yaralamadan.

KÜŞAT — Yalan söylüyorsun.

SERAP — Sor inanmazsan doktora.

(Bu Küşat'ı sanki yıkmıştır. Bir iskemleye çöker. Odada uzun üzücü bir sessizlik.)

AZAT — *(Serap'a yavaşça)* Bunu söylemeyecektin.

SERAP — *(Oldu bir kerre der gibi)* Kızdırmasaydı beni.

AZAT — Demek karısı, o ümitsizliğe düşmesin diye. Ne şefkatli bir kadın.

SERAP — *(Küçümseme ile omuz silkerek)* Örnek aile kadını. *(Gözleri bir yere dalmış kara kara düşünen Küşat'a yaklaşarak)* Dinle beni Küşat!

KÜŞAT — *(Uykuda gibi. Gözleri hep dalgın. Elindeki boya kazımaya yarayan bıçağı parmakları arasında döndürerek)* Gidin burdan! Yalnız bırakın beni!

SERAP — Bak ne söyleyeceğim.

KÜŞAT — *(Ayağa kalkmıştır.)* İstemiyorum. Gidin burdan. *(Gittikçe öfkelenerek)* Ne duruyorsunuz! *(Birden elindeki bıçakla tabloyu delip yırtarak)* Defolun burdan!

AZAT — *(Önlemeye çalışır.)* Ne yapıyorsun?

KÜŞAT — *(Acı bir gülümseme ile)* Ve Değirmen Dönermiş. *(Tabloya bir bıçak daba saplayarak)* Dönmeyecek artık...

SERAP — Deli mi oldun?

KÜŞAT — Asıl şimdi akıllandım. *(Alaylı)* Ve Değirmen Dönermiş. Dönüp de ne halt edermiş? *(Serap'a)*

bakarak) Senin gelgeçliğini, kalpsizliğini, (Azat'a dönerek) senin yüzüzlüğünü, şarlatanlığını.

AZAT — *(Bunu benimsememiştir. Arkasında biri varmış gibi bakar. Sonra dönüp)* Ne, bana mı?

KÜŞAT — Üstat'ın döneğini, esnaflığını temizleyip götüremedikten sonra... *(Pencereden öteye dalgın bakarak)* Al o kıyıyı vur bu kıyıya. Nah sersem kafa. Orda selviler, sarmaşıklar. Burda çelmeler, entrikalar.

AZAT — Ama sen.

KÜŞAT — Defolun burdan! Elimden bir kaza çıkmadan.

(Azat korku ile çıkar.)

SERAP — Ben de mi?

KÜŞAT — *(Ona sırtını dönüp)* Asıl sen Serap. Asıl sen.

SERAP — Ben o sözü...

KÜŞAT — Boşuna Serap. Nasıl olsa gidecektin, gitmiştin. Bırak da bari sonunda sana ben git demiş olayım. Onuruma karşı.

SERAP — *(Bu çözümden biraz hafiflemiş gibidir.)* Söz ver ama mantıklı olacağına.

KÜŞAT — Hakkın var. İnsan sanatçı olamayınca hiç değilse mantıklı olmasını bilmeli. Olurum, merak etme. *(Alayla)* Hoşça kal, sislerimin feneri.

(Serap ona doğru gidecek olur ama Küşat'ın bağırması üzerine vazgeçer.)

KÜŞAT — Sana söylüyorum. Ben gemimi kayalara bindirdim. Başkalarına çevir sen artık fenerini.

(Serap usulca dışarı süzölmüştür. Onlar girdince Küşat sedire çöker. Sonra karar vermiş olarak, biraz önce yarım bıraktığı mektuplarını tamamlamaya koyulur. Sabne kararır. Aydınlandığı zaman Küşat'ı gece açık pencere önünde görürüz. Dışarda yağ-

mur. Küşat yazıp bitirdiği mektupların zarfını kapatmaktadır. Bunları pencere dışındaki bir çocuğa uzatır.)

KÜŞAT — Elden vereceksin bunları anlıyor musun? Birini Üstat'a, birini Azat'a, birini de gazeteye. *(Çocuğa bahşis uzatır. Çocuk uzaklaşır, Küşat telefonu açar.)* Alo! Öbür kıyıyı istemiştim. Numara cevap vermiyor mu? Peki vazgeçin. *(Sonra yavaşça odasına gider. Bir tabanca sesi. Sessizlik. Biraz sonra kapının yumruklandığı duyulur. Fabrünnisa'nın "Küşat Küşat" diye bağırın sesi. Birinin camı kırıp içeri atladığı görülür. Atlayan dışardakilere kapıyı açmıştır. Karanlıkta Fabrünnisa, doktor, Süleyman yatak odasına koşarlar.)*

SÜLEYMAN — *(Telefona koşar.)* Çabuk bir cankurttaran.

YEDİNCİ TABLO

DEKOR: Aynı Dekor: Kapıda bir otomobil durur. İyileşmiş olan fakat yüzü hâlâ zayıf ve sarı Küşat doktorla Fabrünnisa'nın kolunda içeri girer.

DOKTOR — *(Dışardaki birisine)* Çok teşekkür. Başdoktora selamlar.

(Fabrünnisa sedire oturan Küşat'ın arkasına na yastık koymaktadır.)

KÜŞAT — Beni hasta yerine koymayın artık.

DOKTOR — Hasta değilsin biliyoruz. Ama neler girdiğinin farkında mısınız?

KÜŞAT — Gittik geldik o kadar.

DOKTOR — Hem de kapalı bir kompartımanda yolculuğun farkına varmadan.

KÜŞAT — Sana borçluyum bunu.

DOKTOR — Her şeyden önce Fahrünnisa'nın şefkati-

ne. Kırk sekiz saat uyumadan beklediği günler oldu. Sonra da kendi eline borçlusun biraz. Bu titrek eline. İlkın çok kötü görünüyordu durum. Ümidi kesmişim doğrusu. Asıl elin kurtardı seni: Bilmez misin askerde de tam tetiği çekerken titrerdi. Kalp yerine ciğeri delmiş kurşun.

KÜŞAT — Mektup filan var mı bana?

DOKTOR — Herkes öldü biliyor. Kimden gelecek mektup?

FAHRÜNNİSA — Yalnız Akademinin çelengi geldi. Bir de Ressamlar Birliğinin. Bunlar da başsağlığı telgrafları.

DOKTOR — Elinin son saniyede titremesi kurtardı onu dedim de Üstat'a, ne dese beğenirsin? Çizgi-lerindeki o titrekliliği bilerek yapıyor sanırdık, de-sene o bile teşadüfenmiş dedi.

KÜŞAT — Ne derse desin. Hakkımda yazdığı o yazı her şeyi affettirir.

FAHRÜNNİSA — Hangi yazı?

KÜŞAT — Ben öldüğüm, (*Gülerek düzeltir.*) öleceğim gün yazdığı. Bak ne diyor.

FAHRÜNNİSA — Bırak yorma nefesini.

KÜŞAT — Hastalık yormayın bana. Bak ne diyor: Küşat'ın manevi hatırası önünde özürle eğiliriz.

FAHRÜNNİSA — Üstat mı yazıyor bunu?

KÜŞAT — Elbette ya. (*Okur.*) Eserleri karşısındaki anlayışsız tutumumuz uzağı görömeme, özüne inememe yetersizliğimiz onun hayattan ayrıldığı bugün olsun, kafamıza dank etmelidir. Onda bir uçurum derinliği vardı.

FAHRÜNNİSA — (*Başka bir gazeteyi uzatır.*) Bu nedir?

KÜŞAT — Başlığa bakın. (*Okur.*) Akademi, büyük ressam Küşat'ın adını bir dershanesine veriyor.

DOKTOR — (*Fahrünnisa'ya*) O telegrafi gönderenin kim olduğu anlaşılmadı mı hâlâ?

KÜŞAT — Kime?

FAHRÜNNİSA — Bize senin intiharından üç saat önce. Sanki bilmiş gibi.

KÜŞAT — Tuhaf şey.

FAHRÜNNİSA — O telegrafi alınca atladık tabii uçağa. Hepimiz.

KÜŞAT — Bugün gidiyorlar değil mi babanlar? (*Fahrünnisa doktorun yüzüne bakar. Küşat gazetele-re dalmıştır.*) Resim ve Heykel dergisi de bir yap-rağını bana ayırmış. Bütün ressamların hakkımda-ki sözleri ile. (*Gülümseyerek*) Ölümün yüzümü okşamasa gerekmiş, dehamın anlaşılması için.

FAHRÜNNİSA — (*Küşat'ın alınına düşmüş saçlarını usulca ortadan ayırarak taramaktadır.*) Beş bu-çuk uçağına yetişeceğiz değil mi?

KÜŞAT — Ne uçağı?

FAHRÜNNİSA — Dönmüyor muyuz? (*Doktora*) Siz söylemediniz mi?

KÜŞAT — Döneceğimi nereden çıkardınız? (*Saçlarını düzeltmeye çalışan Fahrünnisa'nın elinden sil-kindir.*)

DOKTOR — Başdoktor öyle söyledi.

KÜŞAT — (*Sınırlı*) Başdoktor ne kansır benim hayata-ma. Oraya gitmek ha? Deli mi oldunuz siz? Tam değerimin kabul edildiği sıra.

DOKTOR — Başdoktor raporunda ne diyor: Ancak öbür kıynın iklimi iyi gelirmiş sana. Sağlığın için.

KÜŞAT — Bir şeyim yok benim. Çok iyi hissediyorum kendimi.

FAHRÜNNİSA — Peki ben?

KÜŞAT — Burada benim yanımda kalacaksın sen. Ar-tık durum başkalaştı.

FAHRÜNNİSA — Ya annem babam. Onlar sensiz gi-derler mi?

KÜŞAT — Dönecekler.

FAHRÜNNİSA — Bilmezsin ne gözyaşı döktüler, ne üzüldüler senin yüzünden. Bunu benim için yap-tığını biliyorlardı. Vicdan azabından.

DOKTOR — Konuya komşuya ne kadar böbürlenecekler şimdi.

FAHRÜNNİSA — Elbette. Hakları değil mi? O asil hareketiyle ailemize ne kadar layık olduğunu gösterdi Küşat.

KÜŞAT — (*Şaşkınlık içinde*) Demek orada böyle yorumladılar. Halbuki ben.

FAHRÜNNİSA — (*Korku ile*) Halbuki sen bunun için intihar etmemiş mi idin yoksa?

KÜŞAT — (*Güç durumunda*) Şey. Bunu sonra konuşuruz. Seni seviyorum ve benimle kalacaksın. Yeni bir çalışma devri başlıyor şimdi. Göreceksin siparişler nasıl yağacak. (*Kalkıp sehpaya doğru yürüyecek olur.*)

FAHRÜNNİSA — (*Onu önleyerek*) Deli misin? Daha iyileşmeden.

DOKTOR — Otur yerine kuzum.

KÜŞAT — Peki peki. (*Telefon.*)

FAHRÜNNİSA — (*Telefonu açar.*) Allo. Evet benim babacığım. Evet biraz önce taburcu ettiler. Nasıl? Geliyor musunuz?

KÜŞAT — (*Fahrünnisa'ya*) Sakın gelmesinler buraya. Sen git anlat. Gitmeyeceğimi söyle. Anlıyor musun?

FAHRÜNNİSA — (*Telefona*) Hayır hayır. Siz gelmeyin. Ben oraya geliyorum. Anlatacaklarım var. (*Kapı. Küşat'a*) Çok şaşırdılar. Son sözün bu mu Kuşî?

KÜŞAT — Evet. (*Fahrünnisa ağlamamak için dudaklarını ısıtarak çıkar.*)

DOKTOR — Bana kalırsa doğru yapmıyorsun.

KÜŞAT — Siz beni anlamıyorsunuz. Ben buranın malıyım.

(*Kapı. Doktor açmaya gider. Gelen Üstat'tır.*)

ÜSTAT — (*Soğuk*) Geçmiş olsun.

KÜŞAT — Teşekkür ederim.

ÜSTAT — (*Doktora*) Nasıl atlattı mı büsbütün?

DOKTOR — (*Kesin*) Tamamen.

ÜSTAT — (*Camı sıkıyor*) Kötü.

DOKTOR — Efendim.

ÜSTAT — İyi dedim. Biraz güç duruma soktu da beni bu beklenmedik gelişme.

DOKTOR — Ne gibi?

ÜSTAT — Hakkında iki övücü yazı yazdım, imzamlı. İki tane de yazdırdım.

KÜŞAT — Yarışmadaki haksızlığınızı hafifletmiş olunuz hiç değilse.

ÜSTAT — Ama şimdi bakıyorum da, ne yalan söyleyeyim biraz yanıldığımı anlıyorum.

DOKTOR — Ya?

ÜSTAT — Bunu tabloların değer değişikliğinden anlamak mümkün. İlk gün yüzden beş yüze, ikinci gün beş yüzden bine, üçüncü gün de binden bin beş yüze çıkmıştı. Bugün ise tek alıcı yok.

DOKTOR — Neden?

ÜSTAT — (*Kızgın*) Yaşadığı için.

KÜŞAT — Yaşadığınız için mi?

ÜSTAT — Belki tuhaf bulursunuz sözlerimi ama, ölmeniz isminiz bakımından çok hayırlı olurdu. Hadi bu olmadı. Ölmüş gibi kaybolmanız.

DOKTOR — Bakın bu yapılabilirdi. Yapamadık.

ÜSTAT — Artık çok geç. (*Sessizlik*) Ölseniz Azat'ın açtığı hakaret davası da kendiliğinden düşerdi. Ne idi ona gönderdiğiniz mektup. Jüriyi hiçe sayan sözlerini gazetelere yaymanız. (*Küşat gülümser.*)

(*Arka pencerede Serap görünmüştür. Camı tıkırdattır. Biraz sonra da içeri girer.*)

SERAP — Merhaba. Günaydın!

KÜŞAT — Günaydın.

SERAP — Geçmiş olsun.

KÜŞAT — Teşekkür ederim.

SERAP — Danılmadın ya bana?

KÜŞAT — (*Zoraki*) Yoo. Hayır. Küçük şeylerin üstün-
deyim artık. Unuttum bile söylediklerini.

SERAP — Sözlerimi değil, yaptığımı?

KÜŞAT — Hangi yaptığını?

SERAP — Telgrafi a canım.

DOKTOR — Onu siz mi çektiniz?

KÜŞAT — Sen ha?

ÜSTAT — Peki ama nerden biliyordunuz?

SERAP — Sırf önlemek düşüncesi ile. Onuru yarala-
nınca her şeyi göze alabilirdi.

KÜŞAT — Yetişemeyecekleri belli bir şeydi. Neden ça-
ğırdın onları? Yalan söyleme?

SERAP — Seni gelip almaları için.

KÜŞAT — Ölümü aile mezarlığına götürmeleri için mi?

SERAP — Ölünü değil. Kendini.

KÜŞAT — İkisi de aynı.

SERAP — Aile mezarlığına değil, öbür kıyıya.

ÜSTAT — İkisi de aynı, dedim ya...

SERAP — Ne vakit gidiyorsun?

DOKTOR — Çok yalvardık. Gelmiyor.

KÜŞAT — Sen ha? Demek sen?

SERAP — Dinle beni Küşat. En doğrusu buydu senin
için. (*Doktora*) Başdoktorun raporunu gösterme-
diniz mi ona?

DOKTOR — Gösterdik. Dinlemiyor bile.

SERAP — Direnmek boğuna.

KÜŞAT — Belki de o raporu sen yazdırdın ona.

SERAP — Çocuk. O rapor sen doğmadan yazılmış bi-
le. Sana şimdi ona uymak düşünüyor.

KÜŞAT — Saçma, ben buranın havasından memnu-
num.

(*Doktorla Serap bakışlılar. Serap kararını
vermiş.*)

SERAP — Benden söylemesi. Kendin bilirsin.

KÜŞAT — (*Düşünceli*) Ona ne şüphe. Kimsenin akıl
hocalığına ihtiyacım yok artık.

SERAP — Bak buna sevindim. Buna çok sevindim.

KÜŞAT — (*Söylediğinden pişman*) Şu anda demek is-
tedim.

SERAP — Dön veya dönme Küşat. Senin bileceğin iş.
Ben bugün sana Allahaismarladığa gelmiştim.

KÜŞAT — (*Afallamış*) Ne söylüyorsun?

SERAP — (*Rol yaparak*) Gitmek zorundayım.

KÜŞAT — Neden?

SERAP — Bir yerde uzun boylu kalamadığımdan.

KÜŞAT — Nereye gideceksin?

SERAP — Denize, başka enginlere.

KÜŞAT — Azat'la mı?

SERAP — Hayır, yalnız.

KÜŞAT — (*Şaşkın*) Nasıl olur. Anlamıyorum.

SERAP — (*Role girerek*) Neyi anlamak istiyorsun?

KÜŞAT — (*Kızgın*) Peki nereye gidiyorsun?

SERAP — (*Hep rolde*) Denize, başka ufuklara.

KÜŞAT — (*Çok kızgın*) Şakayı bırak.

SERAP — Orası gerçekten piyese benziyor da.

KÜŞAT — Peki ama neden? Hiç dönmeyecek misin?

SERAP — Böylesi senin için daha iyi.

KÜŞAT — Olmaz böyle şey. Olacak iş mi bu? Hani en
sevdiğin bir kelime vardı senin. Söyle onu. Şimdi-
lik de. Ne olursun.

SERAP — O gelirkendi.

KÜŞAT — Asıl giderken olmalı. Şimdilik gidiyorsun
değil mi? Geleceksin yine bir gün değil mi?

SERAP — Belki. Söz veremem.

KÜŞAT — (*Ümitli*) Buraya mı?

SERAP — Yo yo. Buraya değil.

KÜŞAT — Ya nereye?

SERAP — (*Gözlerinde kurnaz bir parıltı*) Belki yine
oraya.

KÜŞAT — (*Sevinçle*) Değirmene.

SERAP — Kesin bir şey diyemem.

KÜŞAT — Çok Kalpsizsin.

SERAP — Sadece dürtüstüm.

KÜŞAT — Seni bekleyeceğim.

SERAP — *(Laf karıştırmak ister gibi)* Dur çantalarını hazırlayayım.

KÜŞAT — Hayır!

DOKTOR — Çocukluğu bırak.

(Serap yan odaya girmişti. Doktor da ona yardım için arkasından gider. Kapı zili. Küşat kalkar açar. Gelenler tam kadro ile Festekez ailesi.)

SÜLEYMAN — Olur mu böyle şey damat? Ne demeli. Bunu baştan söylemeli idin. Biz kızımızı buraya bırakmayız.

MİHRÜNNİSA — Aşkolsun enişte. Gelmiyor musunuz bizimle?

FASİT — *(Hep öyle buruk)* Belli idi son dakikada böyle bir oyun oynayacağı.

HÜRREM — Çocuğumuzdan ayrı mı tuttuk seni. Allah var.

(Telefon.)

SÜLEYMAN — *(Açar.)* Alo. Ben Süleyman. Beni mi aradınız? *(Bu işe şaşmıştır.)* Nasıl efendim. Devri teslim muamelesi mi? Nenin teslimi? *(Korku ile)* İskeletin mi? *(Hatırlamıştır, güler.)* Maalesef efendim hukuki değeri yoktur artık. Neden mi? Çünkü vasiyet sahibi hamdolsun sağ ve salim de ondan. *(Birden şaşırarak)* İşlem yürüyor mu? Allah Allah durdurun efendim. İlle ölmesi mi gerek?

FAHRÜNNİSA — Görüyor musun, iskeletin peşinde-

ler.

KÜŞAT — Sahi, onlara bağışlamıştım.

HÜRREM — Leş kargaları, ne olacak!

FAHRÜNNİSA — *(Babasına)* Söylemeseydin keşke.

Dershanedeki ismini geri alırlar şimdi.

ÜSTAT — *(Oturduğu koltuktan)* Korkmayın. Alındı

bile, bu sabah.

KÜŞAT — *(Yerinden kalkarak)* Nasıl? *(Süleyman ve*

Fahrünnisa onu yatıştırırlar.)

DOKTOR — *(Bir bavulla gelerek)* Aşağı yukarı hazırladınız.

FESTEKİZLER — *(Sevinçle)* Geliyor mu yoksa?

(Doktorun başıyla evet işareti.)

FAHRÜNNİSA — Nasıl oldu bu iş?

MİHRÜNNİSA — Kim kandırdı onu?

DOKTOR — Kaçışının sebebi neyse, dönüşünün sebebi de o oldu.

HÜRREM — Bizden çekiniyordu. Anlıyorum. Biz onu çoktan yaladık, yuttuk oğlum.

SÜLEYMAN — *(Fasti'e)* Koş bir taksi çevir şurdan. Ne duruyorsun? *(Fasti çıkar. Süleyman, damadına sarılarak)* İlk görüşümde kanım kaynadı idi sana. Tevekkeli değil.

HÜRREM — Son hareketi bize layık olduğunu gösterdi.

FAHRÜNNİSA — *(Bir yandan odadaki eşyaları toplayarak)* Annem bile böyle söyledikten sonra.

(Kapı. Mührünnisa açar. Gelen Azat'tır.)

AZAT — Hayrola gidiş mi? *(Elini Küşat'a uzatır.)* Barışalım mı Küşat?

KÜŞAT — Neden dolayı?

AZAT — Demek bu sabah bir gazeteciye verdiğim demeçten haberin yok.

KÜŞAT — Nasıl demeç?

AZAT — Ağır bir laf ettim? Unutalım artık.

ÜSTAT — Ne dedin?

AZAT — İntiharı akıllı bir işti. Hiç değilse bu yüzden ilgi topladı üzerine, dedim. Madem gidiyorsun. Bak özür diliyorum.

SÜLEYMAN — Ne adillik!

FAHRÜNNİSA — Ölüm bile durdurmuyor hırslınızı.

ÜSTAT — Şu halde ödeştiniz.

AZAT — Geri almıştım zaten davamı ben.

HÜRREM — Başka eşya kaldı mı acaba?

FAHRÜNNİSA — Perdeler ev sahibinin. *(Tabloları fark eder.)* Tablolar?

KÜŞAT — *(Üstat'a)* Onları size bırakıyorum. Borcuma karşılık.

AZAT — *(Üstat'a güler.)* Öç almak için. Giderayak.

(Otomobil sesi. Kapı zili. Gelen Fasit'tir.)

FASİT — Otomobiller hazır...

FAHRÜNNİSA — *(Kırık pencerenin deliğini kapayan tabloyu görür.)* Dur bunu unutuyordum. Ver Elini Gökyüzü.

KÜŞAT — Alalım. Orada da kırık bir cam kapar belki. *(Bu sırada Serap yan kapıda görünür. Son bavulu doktora uzatır. Festekizlerle karşılaşmamak için eşikte onların gitmesini beklediği sezilir.)*

SÜLEYMAN — *(Küşat'ın sırtını okşayarak)* Göreceksin bak. Bu sefer her şey çok daha iyi, çok daha sağlam olacak.

KÜŞAT — Ne gibi?

SÜLEYMAN — Bir yıkıcı buldum. Pazartesiye değirmeni yıktırıyorum.

KÜŞAT — *(Kapıya doğru gitmekte iken durmuştur, kızgın ve kararını vermiş bir sesle)* Değirmeni yıkarmanız ben gelmiyorum.

HEP Sİ BİRDEN — Neden?

KÜŞAT — Yıkırmayacaksınız. Öyle işte. Dönecek ağır ağır gecelerin içinde.

(Serap gülümser.)

SÜLEYMAN — Anlamıyorum.

KÜŞAT — *(Dalgın)* Dönecek diyorum size.

FAHRÜNNİSA — *(Küşat'ın gittikçe kızdığını fark etmiştir. Babasına yalvararak)* Peki de baba, ne olur. Başım için peki de.

DOKTOR — Peki deyin.

SÜLEYMAN — *(Çekimsiz.)* Peki.

FAHRÜNNİSA — *(Küşat'a sokularak)* Niçin istiyorsun bunu? Yine mi oraya çıkacaksın?

KÜŞAT — *(Dalgın ama yine de bütün ümidini yitirmemiş)* Hayır ben değil artık. Ama belki bir gün çocuğum.

FAHRÜNNİSA — Göreceksin bak. Ne kadar iyileşeceksin orda. Havuz başında otururuz akşamları. Sıcak göğüslü güvercinler. Kuğuların süzülüğü suda. Selvilerin gölgesinde kuracağımız hamak. Bir oğlumuz olacak öyle hissediyorum. Senin gibi güzel kırmızı saçlı.

SÜLEYMAN — Evden kaçıp eve dönen erkek fırtınadan limana sığınan gemiye benzer. Demir attı mı tam atar bu sefer. Kader, tecelli, ne demeli?

(Festekizlerin hepsi çıkarlar, en gerye Küşat kalır. Tam çıkarken döner son olarak Serap'a bakar o da çıkınca Serap odaya girer.)

AZAT — *(Derin bir nefes alır.)* İyi ki kalbini delmedi kurşun. Tanrı korusun, ya ölseydi? Dirilere pes ettirilirdi de ölümlerle baş edilmez. Aksakallı pir olsun. Selvilerin ortasında yüz yıl yaşasın Küşat.

ÜSTAT — Çok güç duruma soktu beni. Ama bu da bir tecrübedir. Gelecek sefer Adli Tabibin raporunu beklemeli.

SERAP — İntiharı bile beceremedi. Balkondan atlasaydı ya babam gibi. Ölürken bile gözlükleri gözünde, tirşe terlikleri ayağında idi. Aile mezarlığında ki yerini sağlamak ister gibi.

ÜSTAT — *(Duvardaki aydınlanmış bir şapkaya bakar.)* Şu şapkaya bakın. Ne sünepe bir hali var. Tıpkı sahibi gibi. Kendi gitti, şapkası kaldı yadigar.

(Kapı vurulur. Giren Fasit'tir.)

FASİT — Affedersiniz şapkamı unutmuşum. *(Şapkasını alır çıkar.)*

PERDE